

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Sandra Grätzová

Smluvní podmínky FIDIC a jejich využití v České republice

Diplomová práce

Olomouc 2021

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Smluvní podmínky FIDIC a jejich využití v České republice vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 20.3. 2021

.....
Sandra Grätzová

Na tomto místě bych ráda poděkovala JUDr. et Mgr. Lence Veselé, Ph.D. za vedení této diplomové práce a za přínosné připomínky. Dále bych chtěla poděkovat celé své rodině, která mi byla oporou po celou dobu mého studia.

Obsah

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	6
1. ÚVOD	7
2. ORGANIZACE FIDIC A JEJÍ SMLUVNÍ PODMÍNKY.....	9
2.1. OBECNÝ ÚVOD.....	9
2.2. ČINNOST ORGANIZACE FIDIC	10
2.3. TYPY SMLUVNÍCH PODMÍNEK PODLE FIDIC	10
2.3.1. Červená kniha FIDIC	10
2.3.2. Cena díla podle Červené knihy.....	11
2.3.3. Žlutá kniha.....	12
2.3.4. Zelená kniha	12
2.3.5. Stříbrná kniha.....	13
2.3.6. Zlatá kniha.....	13
2.4. SOUČÁSTI SMLOUVY PODLE JEDNOTLIVÝCH PODMÍNEK.....	13
3. SMLUVNÍ PODMÍNKY FIDIC V ČESKÉ REPUBLICE.....	15
3.1. HISTORICKÝ ÚVOD	15
3.2. ČESKÝ PŘEKLAD.....	15
3.3. VYUŽITÍ V ČESKÉ REPUBLICE	16
3.4. SMLUVNÍ PODMÍNKY MINISTERSTVA DOPRAVY.....	18
4. PRÁVNÍ ÚPRAVA V ČESKÉ REPUBLICE.....	20
4.1. SMLOUVA O DÍLO.....	20
4.2. OBCHODNÍ PODMÍNKY	20
4.3. CENA DÍLA V KONTEXTU ZÁKONA	22
4.4. LEX MERCATORIA	23
5. PŘIBLÍŽENÍ JEDNOTLIVÝCH KAPITOL SMLUVNÍCH PODMÍNEK FIDIC	25
5.1. VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ	25
5.2. OBJEDNATEL	25
5.3. ZHOTOVITEL	25
5.4. SPRÁVCE STAVBY	26
5.5. VARIACE.....	28
5.5.1. Změna v důsledku změn okolností	31
5.6. CLAIM	32
5.7. ŘEŠENÍ SPORŮ.....	34
5.8. ALOKACE RIZIK	35
6. SMLUVNÍ PODMÍNKY FIDIC V KONTEXTU ZÁKONA O ZADÁVÁNÍ	
VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK	38
6.1. VEŘEJNÁ ZAKÁZKA	38
6.2. DRUHY VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK	39
6.3. VEŘEJNÁ ZAKÁZKA NA STAVEBNÍ PRÁCE.....	40
6.4. ZÁSADY.....	40
6.5. VEŘEJNÝ ZADAVATEL.....	41
6.6. DODAVATEL	43
6.7. DRUHY ZADÁVACÍHO ŘÍZENÍ	43
6.7.1. Zjednodušené podlimitní řízení	44
6.7.2. Otevřené řízení	45

6.7.3. Uží řízení.....	46
6.7.4. Ostatní druhy zadávacího řízení.....	47
6.8. ZADÁVACÍ PODMÍNKY	47
6.9. ZADÁVACÍ DOKUMENTACE	47
6.10. SMLUVNÍ MECHANISMY FIDIC V KONTEXTU ZÁKONA O ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK	49
7. ZÁVĚR	53
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	55
SHRNUTÍ.....	58
SEZNAM KLÍČOVÝCH SLOV	59

Seznam použitých zkratk

FIDIC	Mezinárodní federace konzultačních inženýrů
FIDIC	vzorové obchodní podmínky vydávané mezinárodní federací FIDIC
FIDIC Red book	vzorové obchodní podmínky FIDIC: Smluvní podmínky pro výstavbu pozemních a inženýrských staveb projektovaných objednatelem
FIDIC Silver book	vzorové obchodní podmínky FIDIC: smluvní podmínky pro zakázky EPC/na klíč
FIDIC Green book	vzorové obchodní podmínky FIDIC: Smluvní podmínky pro dodávku technologických zařízení a projektování-výstavbu elektro a strojně-technologického díla a pozemních a inženýrských staveb projektovaných zhotovitelem.
NOZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
soupis prací	soupis stavebních prací, dodávek a služeb s výkazem výměr
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
vyhláška o dokumentaci staveb	vyhláška č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, ve znění pozdějších předpisů
ZZVZ	zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek ve znění pozdějších předpisů

1. Úvod

Předkládaná diplomová práce se věnuje problematice smluvních podmínek FIDIC a jejich využití veřejnými zadavateli na území České republiky.

Zmíněné téma jsem si pro svojí diplomovou práci vybrala z důvodu, že se mi jeví jako velmi zajímavé nejen z pohledu složitého technického charakteru velkých výstavbových projektů, ale i z důvodů značné pozornosti veřejnosti zejména v oblasti nárokování dodatečných plateb zhotovitele a prodlužování doby výstavby celého projektu, ale také díky zajímavému propojení práva veřejného a práva soukromého. Dalším důvodem byl fakt, že v oblasti výstavby pozemních staveb, podniká celá rodina, proto mi bylo toto téma blízké.

Problematika smluvních podmínek zpracovaných federací FIDIC a jeho následného využití veřejnými zadavateli, se nachází na pomezí mezi právem soukromým a veřejným. Průběh zadávacího řízení má soukromoprávní povahu, jelikož vede k uzavření smlouvy mezi zadavatelem a dodavatelem, který bude mít povahu závazku. Základním znakem veřejné zakázky je tedy úplatný smluvní vztah mezi zadavatelem a zákonným způsobem vybraným dodavatelem¹. Veřejnoprávní charakter má poté dohledové řízení před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže. Tato problematika se dotýká různých odvětví práva, ať již se jedná o právo občanské, obchodní, stavební nebo práva veřejných zakázek. Především práva veřejných zakázek se problematika smluvních podmínek FIDIC dotýká ve značné míře, jelikož veřejné zakázky ve stavebnictví tvoří velkou část v celkovém počtu veřejných zakázek.

Ačkoli je Federace FIDIC mezinárodní organizací a její normy byly cíleny na mezinárodní oblast, jsou jimi vydávané smluvní vzory využívány u investičních celků i na národních úrovních. V České republice je takovým příkladem organizace Ředitelství silnic a dálnic ČR, který jako veřejný zadavatel, má zpracované obchodní podmínky pro výstavbu pozemních komunikací, které přímo vycházejí ze smluvních vzorů federace FIDIC. Jinak tomu není ani v jiných státech Evropské Unie, ve kterých jsou tyto smluvní podmínky hojně využívány, ačkoli se zde neobjevuje mezinárodní prvek, tedy v případě, kdy nejsou čerpány finance Evropské unie.

Typickou oblastí pro využívání těchto smluvních vzorů jsou veřejné zakázky na stavební práce, kdy použitím těchto podmínek se snaží zadavatelé dosáhnout předvídatelnosti projektu a jasného rozvržení rizik mezi objednatele a zhotovitele.

Cílem této práce je všeobecné přestavení smluvních podmínek FIDIC a následně jejich porovnání s právním řádem České republiky a jejich zvyklostí. Dále se v práci budu věnovat

¹ BALÝOVÁ, Lucie. *Veřejné zakázky*, 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2020, s.1-3

rozborům jednotlivých kapitol smluvních podmínek pro výstavbu pozemních a inženýrských staveb projektovaných objednatelem a jejich porovnání se zvláštní částí smluvních podmínek zpracovanou Ministerstvem dopravy.

Z důvodu provázanosti smluvních podmínek FIDIC s veřejnými zakázkami se budu v dalších částech této diplomové práce věnovat problematice veřejných zakázek.

Hlavním cílem této diplomové práce bude základní výklad průběhu zadávacího řízení a následného využití smluvních podmínek FIDIC. Tohoto cíle bude dosahováno prostřednictvím dílčích cílů a jednotlivých výzkumných otázek, čehož bude dosaženo podrobnou analýzou právních předpisů, odborné literatury, soudních rozhodnutí a rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, které se vztahují k tématu této diplomové práce. Hlavními metodami využívanými v této diplomové práci budou analytická, popisná a komparativní, které se vzhledem k cíli této práce jeví jako nejvhodnější.

Vzhledem k rozsahu diplomové práce není možné rozebrat všechny druhy smluvních podmínek, které federace FIDIC vydala a které jsou na našem území využívány, proto jsem si vybrala pouze ty, které se na našem území používají nejčastěji.

K časovému a územnímu vymezení této diplomové práce je třeba uvést, že zpracované téma je v souladu účelem diplomové práce analyzováno ve vztahu k českému právnímu řádu, a to ke dni 1.3. 2021.

2. Organizace FIDIC a její smluvní podmínky

2.1. Obecný úvod

FIDIC je zkratkou pro *Fédération Internationale des Ingénieurs-Conseils*, v českém překladu Mezinárodní federace konzultačních inženýrů. V českém prostředí však pod zkratkou FIDIC, rozumíme spíše typizované smluvní podmínky. K založení organizace konzultačních inženýrů došlo již v roce 1913 ve Francii, kdy původními členy byly Francie, Belgie a Švýcarsko. Do širšího povědomí se však organizace FIDIC dostala až po druhé světové válce, kdy došlo k rozrůstání do jiných zemí světa. Tato organizace vydává své vzorové smluvní podmínky již od roku 1957, které byly vytvořeny pro velké výstavbové projekty.²

Organizace FIDIC má v současné době členy ve 102 zemích světa, od Austrálie až po Zimbabwe, kdy členství lze rozdělit do tří kategorií Member Association (člen asociace), Associate Member (přidružený člen, který se snaží stát národní členskou asociací), Affiliate Member (přidružený člen, který podporuje aktivity federace)³.

Členem této federace je i Česká republika. K přijetí České republiky jako řádného člena došlo v roce 1992⁴. Pochopitelně se nejedná o jediné smluvní podmínky, které mohou být v našem prostředí využívány, jako příklad jiných smluvních podmínek mohou uvést Všeobecné obchodní podmínky pro zhotovení stavby, domnívám se však, že smluvní podmínky FIDIC jsou na našem území nejrozšířenější. Především problematika zadávání veřejných zakázek v oblasti dopravních staveb je s těmito smluvními podmínkami úzce provázána.

Smluvní podmínky FIDIC jsou takto rozšířené a oblíbené ve spoustě zemí světa zejména z důvodu, že zakotvují mezinárodně uznávané a osvědčené postupy, které vychází z více jak 50 let praxe v oboru a které do jisté míry zjednodušují proces realizace výstavbového projektu a jsou využitelné téměř na všechny typy výstavbových projektů.⁵

V roce 1999 prošla většina smluvních vzorů vydávaných federací FIDIC novelizací, konkrétně CONS, P&DB, EPC a tzv. THE GREEN BOOK (zelená kniha). Tyto smluvní vzory

² KLEE, Lukáš. *Smluvní podmínky FIDIC. 2. vydání*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, 1s.

³ Federation Internationale des Ingenieurs Conseils. *Membre association* [online]. Nedatováno. cit. 20. října 2020. Dostupné na: https://www.fidic.org/membership/membership_associations

⁴ Česká asociace konzultačních inženýrů. *O asociaci*. [online]. Nedatováno. [Cit. 20. října 2020]. Dostupné na: <https://www.cace.cz/o-asociaci/>

⁵ JELÍNEK, Petr, KLEE, Lukáš. *Standardizace smluv ve výstavbových projektech s ohledem na podmínky FIDIC*. Právní prostor, publikováno dne 23.10.2018, dostupné na: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/standardizace-smluv-ve-vystavbovych-projektech-s-ohledem-na-podminky-fidic>

bývají velmi často využívány, jako součást smlouvy o dílo, která je uzavřena v rámci zadávacího řízení v režimu zákona o zadávání veřejných zakázek.⁶

2.2. Činnost organizace FIDIC

Organizace FIDIC svoji činnost soustřeďuje zejména na nejlepší praxi a zlepšování postupů při realizaci výstavbových projektů. Členové pracovních výborů FIDIC jsou proto v neustálém kontaktu s mezinárodními organizacemi, jakou jsou Mezinárodní obchodní komora nebo Světová obchodní organizace.

Organizace svou činnost směřuje k tomu, aby byla v daném oboru, konzultačního inženýrství, uznávanou autoritou a snaží se podporovat rozvoj daného oboru. Dále si klade za cíl postupné rozšiřování o nové členy federace FIDIC a dostatečnou komunikaci s nimi a se zúčastněnými stranami. Další cíle federace jsou uveřejněny ve strategickém plánu na následující roky 2020 až 2024.⁷

2.3. Typy smluvních podmínek podle FIDIC

Smluvní podmínky FIDIC se skládají vždy z obecných smluvních podmínek a zvláštních smluvních podmínek, které obecné smluvní podmínky modifikují takovým způsobem, aby odpovídaly právní úpravě dané země nebo specifickým požadavkům investora stavby. Smluvní podmínky FIDIC se dělí na tzv. duhovou edici, kdy každé z těchto smluvních podmínek jsou použitelné na jiný typ stavebního projektu. Klíčovým rozlišením jednotlivých podmínek je především tvorba ceny a rozložení rizik mezi jednotlivé smluvní strany.

2.3.1. Červená kniha FIDIC

Červená kniha, celým názvem Condition of Contract for Construction for Building and Engineering Works Designed by the Employers, známé také pod zkratkou CONS. V České republice jsou známé, jako Smluvní podmínky pro výstavbu dopravních a inženýrských staveb projektovaných objednatelem. Jedná se o nejpoužívanější vzor smluvních podmínek z duhové škály v České republice, ale i v jiných zemích světa. K doplnění těchto smluvních podmínek poté vydala federace FIDIC knihu Conditions of Subcontract for Construction for Building and Engineering Works Designed by the Employer, která byla vytvořena k uzavírání poddodavatelských smluv.

⁶ GRULICH, Tomáš. „FIDIC“ a úskali jejich aplikace. Právní rozhledy 7/2009 s233

⁷ Federation Internationale des Ingenieurs Conseils. *Annual report 2019/2020*. FIDIC [online]. [cit. 3.11.2020]. Dostupné na: https://fidic.org/sites/default/files/FIDIC%202020%20annual%20report_FINAL.pdf

Tyto smluvní podmínky jsou určeny pro stavební díla, která jsou projektována objednatel.⁸ Objednatel zpravidla zajistí projektovou dokumentaci a potřebná stavební povolení, stanoviska jednotlivých úřadů pro výstavbu, popřípadě vykoupí potřebné pozemky, aby mohlo dojít k realizaci a následně na základě zadávacího řízení vybere zhotovitele, který dané stavební dílo provede.

Na našem území jsou tyto smluvní podmínky využívány především veřejnými zadavateli např. Ředitelstvím silnic a dálnic na dopravní stavby např. na výstavbu silnic a dálnic. V případě, že se jedná o veřejného zadavatele, musí projektová dokumentace, kterou předkládá objednatel, splňovat požadavky uvedené v § 92 odst.1 zákona o zadávání veřejných zakázek (dále jen ZZVZ), tedy musí být v rozsahu, který stanoví vyhláška Ministerstva pro místní rozvoj a soupis prací.⁹ Samotná projektové dokumentace často bývá předmětem předchozího zadávacího řízení.

2.3.2. Cena díla podle Červené knihy

Cena díla může být určena buď jako položková nebo jako měrná. Červená kniha je koncipována jako tzv. měrný kontrakt, kdy zhotovitel předloží oceněný výkaz výměr, který se později stává součástí smlouvy o dílo. Výkaz výměr obsahuje konkrétní položky s údaji o množství, kdy zhotovitel jednotlivé položky ocení. Oceněný výkaz výměr je poté součástí nabídky v zadávacím řízení, na základě které, objednatel může jednotlivé zhotovitele posoudit.

V případě, že se jedná o veřejného zadavatele, je výkaz výměr vyhotoven na základě dokumentace pro zadání veřejné zakázky, která určuje stavbu v technických, ekonomických a dalších podrobnostech, které vymezují předmět veřejné zakázky, jeho hmotové, materiálové, stavebně-technické, technologické, dispoziční a provozní vlastnosti, vzhled a jakost, a umožňuje vyhotovit soupis stavebních prací, dodávek a služeb (dále jen „soupis prací“) včetně výkazu výměr.¹⁰

Výkaz výměr je však pouze předběžným odhadem prací, skutečná cena poté závisí na reálně provedených položkách. Cena za dílo se tudíž neustále mění na základě skutečného množství realizovaných prací, proto se cena podle oceněného výkazu výměr ve většině případů neshoduje

⁸ KLEE, Lukáš. *Smluvní vztahy výstavbových projektů*. Praha: Wolter Kluwer ČR, 2012, 39-40s.

⁹ Aktuální znění: zákon č. 134/2016 Sb. O zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰ Aktuální znění: Vyhláška č. 169/2016 Sb. O stanovení rozsahu dokumentace veřejné zakázky na stavební práce a soupisu stavebních prací, dodávek a služeb s výkazem výměr, ve znění pozdějších předpisů §2 odst. 1

s konečnou cenou za dokončené dílo¹¹. Na cenu díla mají však vliv i jiné okolnosti, jako jsou claimy, případné změny díla a úpravy vycházející z alokace rizik.¹²

2.3.3. Žlutá kniha

Condition of Contract for Construction Plant and Design-Build for Electrical and Mechanical Works and for Building and Engineering Works Designed by the Contractor, na našem území je používán překlad: Smluvní podmínky pro dodávku technologických zařízení a projektování a výstavbu elektro- a strojně- technologického díla a pozemních a inženýrských staveb projektovaných zhotovitelem¹³. Tyto smluvní podmínky jsou mimo jiné známé pod zkratkou P&DB. Pro tyto smluvní podmínky je typické, že dodávka bývá kombinací elektrických, strojních a stavebních prací a jsou využívány například pro výstavbu elektrárny.

Na rozdíl od předchozích podmínek, v tomto případě je projektová dokumentace vytvářena rukou zhotovitele, zadání nebývá řešeno tak podrobně jako u CONS. Státní fond dopravní infrastruktury sestavil metodiku pro zadání veřejné zakázky formou design and build pro stavby na našem území.

2.3.3.1. Cena díla

Nejedná se na rozdíl od Red book o tzv. měrnou zakázku, cena je ve většině případů stanovena paušálně. V případě žluté knihy je určená cena díla na základě smluvně dohodnutého harmonogramu plateb, podle předpokládaných nákladů. Objednatel v případě změny v množství položek ve výkazu výměr nenese žádné riziko. Jedná se tedy o cenu paušální.¹⁴

2.3.4. Zelená kniha

Zelená kniha nebo celým názvem Short form of Contract, jsou podmínky především vyžívané u projektů malého rozsahu. Mohou být použitelné i na větší zakázky v případě, že se jedná o jednoduché nebo opakující se práce. Obecná část smluvních podmínek Green book obsahuje, co se skrývá pod pojmem malý rozsah. Jedná se o částku nepřesahující 500.000 amerických dolarů. Ministerstvo dopravy má ve své zvláštní části smluvních podmínek uvedeno 25. 000.000 Kč a realizace díla nesmí trvat déle než jednu stavební sezónu¹⁵.

¹¹ KLEE, Lukáš. *Změny a dodatečné stavební práce v kontextu smluvních podmínek FIDIC*. Bulletin Advokacie [on-line], publikováno 8. srpna 2011 [cit. 3.11.2020]. Dostupné na: < http://www.cak.cz/assets/ba_7-8_2011_web.pdf >, str.38

¹² KLEE, Lukáš. *Smluvní podmínky FIDIC*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017,76s.

¹³ KLEE, Lukáš. *Smluvní podmínky FIDIC*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017,13-14s.

¹⁴ KLEE, Lukáš. *Smluvní vztahy výstavbových projektů*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, 78s

¹⁵ Smluvní podmínky pro stavby menšího rozsahu. Pjpk.cz. Dostupné na: http://www.pjpk.cz/data/USR_001_2_4_OBCHODNI_PODMINKY/Obecne_podminky_pro_stavby_mensiho_rozsahu_.pdf

V případě podmínek zelené knihy se zakázka provádí na základě projektu, který je předložený objednatelem. Z Velké části tyto podmínky vychází z červené knihy, jsou však podstatně méně obsáhlé¹⁶. Jedním z rozdílů mezi Červenou knihou a Zelenou knihou, je správce stavby, který se u projektů s využitím zelené knihy nevyskytuje.

2.3.5. Stříbrná kniha

Celý název těchto smluvních podmínek je Conditions of Contract for EPC/ Turnkey Projects nebo se používá pouze zkratka EPC. V České republice se používá překlad Smluvní podmínky pro projekty EPC/ na klíč.

Tyto podmínky se využívají především pro zakázky, jako investičního celku. Projektová dokumentace je plně v rukou zhotovitele, který odpovídá za navržení i zhotovení díla, což přináší množství rizik¹⁷. V porovnání s ostatními smluvními podmínkami lze EPC považovat za ty s nejpřísnější alokací rizik na straně zhotovitele. V těchto podmínkách se vůbec neobjevuje institut správce stavby, tuto funkci zastává výhradně objednatel. Cena u smluvních podmínek stříbrné knihy je stanovená jako paušální a neprovádí se měření skutečně provedených prací.¹⁸

2.3.6. Zlatá kniha

Celý název těchto smluvních podmínek zní Condition od Contract for Design, Build and Operate Projects, známé také pod zkratkou DBO.

Tyto smluvní podmínky jsou používány u projektů, kdy zhotovitel dílo nejen vybuduje, ale následně ho i po určitou dobu provozuje. Předpokládá se, že zhotovitel bude dané dílo provozovat po dobu, alespoň 20 let od vybudování. Zhotovitel je mimo provozu povinen u díla provádět i následnou údržbu¹⁹.

2.4. Součásti smlouvy podle jednotlivých podmínek

Většina smluvních podmínek FIDIC se ve svých obecných podmínkách v úvodu věnuje definicím nejdůležitějších pojmů. Již ve svých prvních článcích obsahují definici, a to konkrétně v článku 1.1.1. u CONS, P&DB nebo EPC, co se rozumí být smlouvou podle FIDIC. Dále se budu věnovat smluvním podmínkám Red book, jelikož jsou v České republice nejvíce využívány.

¹⁶ KLEE, Lukáš. *Smluvní podmínky FIDIC. 2. vydání*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, 16s.

¹⁷ KLEE, Lukáš. *Smluvní vztahy výstavbových projektů*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, 40-44 s.

¹⁸ JELÍNEK, Petr, KLEE, Lukáš. *Standardizace smluv ve výstavbových projektech s ohledem na podmínky FIDIC*. Právní prostor, publikováno dne 23.10.2018, dostupné na:

<https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/standardizace-smluv-ve-vystavbovych-projektech-s-ohledem-na-podminky-fidic>

¹⁹ KLEE, Lukáš. *Smluvní podmínky FIDIC. 2. vydání*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, 20s.

Podle článku 1.1.1. se pod pojmem smlouva rozumí smlouva o dílo, Dopis o přijetí nabídky, Dopis nabídky, smluvní podmínky FIDIC, Technické specifikace, výkresy, formuláře a další dokumenty, pokud existují.²⁰

Smlouvou o dílo, se dle smluvních podmínek rozumí dokument, ve kterém budou mimo jiné vymezené smluvní strany²¹.

Dopis o přijetí nabídky je dokument, kterým objednatel oznamuje výběr pro něho nejvhodnější nabídky.²² Rozhodnutí o výběru nejvhodnější nabídky musí být na základě hodnotících kritérií a toto oznámení je povinen zadavatel povinen zaslat všem účastníkům zadávacího řízení společně s odůvodněním a identifikací vybraného dodavatele²³, jak vyplývá z § 50 ZZVZ.

Dopisem nabídky se rozumí takto nazvaný dokument, který obsahuje podepsanou nabídku objednateli na dané dílo.

Výkresy, které jsou součástí smlouvy musí obsahovat výkresy díla podle smlouvy o dílo a dále projektovou dokumentaci. V případě veřejné zakázky určuje požadavky na výkresy vyhláška č. 146/2008 Sb. o rozsahu a obsahu projektové dokumentace dopravních staveb.

Výkaz výměr, který obsahuje soupis prací, dodávek, služeb je sestavený na základě oborové třídění stavebních konstrukcí a prací staveb pozemních komunikací, které je schvalováno Ministerstvem dopravy.

Stavební deník je součástí smlouvy o dílo jen podle zvláštní části smluvních podmínek a jeho náležitosti stanovuje stavební zákon²⁴.

Podle smluvních podmínek Red Book, se tedy smlouvou rozumí všechny tyto dokumenty, které jsou uvedené výše, což je činí odlišnými od klasické smlouvy o dílo, která je tvořena jedním dokumentem, a to samotnou smlouvou. V pod-článku 1.5., který určuje hierarchii smluvních dokumentů je dále uvedeno, že všechny dokumenty je nutné vnímat jako vzájemně se vysvětlující.

²⁰ Smluvní podmínky Red book Pod-článek 1.1.1.1.

²¹ Smluvní podmínky Red book Pod-článek 1.1.1.2.

²² Smluvní podmínky Red book Pod-článek 1.1.1.3.

²³ Aktuální znění: Zákon č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

²⁴ Smluvní podmínky Red book, Zvláštní část Pod-článek 1.1.1.11.

3. Smluvní podmínky FIDIC v České republice

3.1. Historický úvod

Na území České republiky byly již za dob první republiky využívány standardizované smluvní podmínky pro výstavbové projekty, jejichž propracovanost byla na velmi vysoké úrovni. Jedněmi z mála dochovaných z této doby jsou například Všeobecné podmínky pro stavbu Zemědělského muzea v Bratislavě, které pochází z roku 1925. Tyto smluvní podmínky byli na svoji dobu velmi vyspělé, jak terminologicky, tak i svojí strukturou. Bohužel, však došlo k přerušení této tradice komunistickým režimem, během kterého došlo k úplnému vymizení *lex mercatoria*²⁵.

Samotné smluvní podmínky FIDIC byly na našem území využívány hned v roce 1989, kdy došlo ke změně režimu. Využívali je však především zahraniční investoři. Ke vzniku České asociace konzultačních inženýrů došlo roku 1991 a již v roce 1992 došlo k přijetí asociace za řádného člena FIDIC. V roce 1998 došlo k jejímu přijetí do federace EFTA. V současné době má asociace přes 50 členů, jsou jimi například PRAGOPROJEKT a. s. nebo Technoprojekt a. s. a mnoho dalších²⁶. K rozmachu smluvních podmínek na našem území došlo primárně, kvůli požadavkům Evropské unie.

V současné době jsou smluvní podmínky FIDIC na našem území využívány čím dál častěji, a to zejména díky tomu, že jsou využívány téměř pro všechny typy liniových staveb. Liniovými stavbami se rozumí především výstavba dálnic, silnic a železnic. Smluvní podmínky jsou využívány především u veřejných zakázek, které zadává Ředitelství silnic a dálnic nebo Správa železniční dopravy, nově i Ředitelství vodních cest České republiky, ale i územní samosprávné celky. Často se však stává, že zadavatel využije těchto smluvních podmínek, aniž by měl odbornou znalost všech institutů v nich obsažených²⁷. Dalším důvodem, proč došlo k rozšíření smluvních podmínek FIDIC na našem území je skutečnost, že jejich využití je vyžadováno v případě, že jsou čerpány finance z evropských fondů.

3.2. Český překlad

V České republice se používají smluvní podmínky FIDIC ve více překladech, a to včetně překladu Ministerstva dopravy ve spolupráci s CACE (Česká asociace konzultačních

²⁵ KLEE, Lukáš. *Určení ceny u smlouvy o dílo výstavbového projektu*. Praha. Obchodněprávní revue 6/2011, s. 18 citováno dne 15.11.2020

²⁶ Česká asociace konzultačních inženýrů. *O asociaci*. [online]. Nedatováno. [cit. 9. listopadu 2020] Dostupné na: <https://www.cace.cz/o-asociaci/>

²⁷ MALÝ, Petr, KALENSKÝ, Tomáš. *Druhy smluvních podmínek FIDIC [online]*. epravo.cz, 29.1.2018 [cit. 9. listopadu 2020] Dostupné na: <https://www.epravo.cz/top/clanky/druhy-smluvnich-podminek-fidic-108136.html>

inženýrů)²⁸. Nejedná se však o oficiální překlad těchto smluvních podmínek, překlad smluvních podmínek může být považován za oficiální pouze v případě, že je autorizovaný federací FIDIC.²⁹ Jinak je tomu například u našich sousedů na Slovensku, kteří oficiální překlad těchto smluvních podmínek mají.

Překlad těchto smluvních podmínek z originálního znění je velice obtížný, a to zejména z důvodu jejich původu v anglo-americkém prostředí. Anglo-americké prostředí je založeno na právním systému common law, a tudíž jsou ve smluvních podmínkách použity, pro naše prostředí, nové neznámé instituty a názvosloví. Překlada se proto musí účastnit nejen profesionální překladatelé ale i právníci a technici.

Překladem smluvních podmínek dochází k riziku, že se v překladu ztratí pravý význam daného institutu, jelikož se může stát, že dojde k opětovnému překladu z angličtiny do češtiny a zase zpět³⁰. Jedním příkladem za všechny je institut claimu, který má jiný význam v prostředí České republiky a v prostředí common law může se například stát že termín „claim“ bude špatně přeložen, jako požadavek nikoli správně jako nárok.

Pozornost by měla být věnována i překladu termínů technického rázu jakou jsou podmínky na dokumentaci, kdy každý právní řád obsahuje jiné požadavky.

3.3. Využití v České republice

Smluvní podmínky FIDIC nemusejí být využívány nutně jen veřejnými zadavateli, ve smyslu § 2 ZZVZ, mohou je za své přijmout i soukromé subjekty při výstavbě složitějších výstavbových projektů. Dle mého názoru u jednoduchých výstavbových projektů typu rodinného domu postrádá význam používat takto podrobné smluvní podmínky, nic tomu však nebrání.

Na našem území dochází k využití smluvních podmínek FIDIC nejčastěji v resortu dopravy. Ministerstvo dopravy, jako veřejný zadavatel přijal pro výstavbové projekty Red book, jako Všeobecné obchodní podmínky pro realizace staveb pozemních komunikací. Ministerstvo dopravy přijalo obecnou část Red book a současně i zvláštní část smluvních podmínek, která obsahuje modifikace³¹ obecné části. Zvláštní část je koncipována, jako seznam

²⁸ Česká asociace konzultačních inženýrů. *O asociaci*. [online]. Nedatováno. [cit. 12. listopadu 2020]. Dostupné na: <https://www.cace.cz/o-asociaci/>

²⁹ Tedy překlad oficiálně schválený organizací FIDIC

³⁰ KLEE, Lukáš. *Vybrané otázky spojené s překladem a použitím smluvních podmínek FIDIC*. Právní fórum 2009. č.6, str. 239-245

³¹ Ministerstvo dopravy- Obchodní podmínky [Online] pjpk.cz Dostupné na: <http://www.pjpk.cz/obchodni-podminky/>

nebo doplnění obecných podmínek. Nejsou zde celé články³², ale pouze způsob, jakým se daný článek mění.

Obecná část smluvních podmínek však nikdy změnám podléhat nesmí, jelikož by takovým postupem došlo k porušení autorských práv organizace FIDIC. Federace FIDIC vypracovala pro úpravu zvláštní části smluvních podmínek průvodce³³, jakým způsobem má docházet k úpravám ve zvláštní části. Zvláštní část smluvních podmínek by měla být koncipována takovým způsobem, který bude nejlépe vyhovovat specifikům daného výstavbového projektu, požadavkům konkrétního investora, a především právnímu prostředí České republiky. Pro každou stavbu je proto vypracována zvláštní část smluvních podmínek.

Vzhledem k tomu, že tyto smluvní podmínky nevycházejí z právního prostředí České republiky může se stát, že některá ustanovení smluvních podmínek mohou být dle mého názoru v rozporu s kogentními ustanoveními právního řádu nebo v rozporu s obchodními zvyklostmi. Dalším problémem je, že smluvní podmínky pracují s výrazy a pojmy, které nejsou na našem území běžné³⁴.

Úprava zvláštní části smluvních podmínek na našem území prošla drobnými změnami především proto, aby byla v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek, stavebním zákonem a zákoníkem práce. Jak uvádí Klee³⁵, přílišné změny však mnohdy mohou vést k narušení smluvních mechanismů, které v důsledku mohou způsobit vytvoření nefunkční smlouvy a vzniku mnohých sporů, jakož i ke zvyšování nákladů. Proto je vhodné smluvní podmínky modifikovat jen v nezbytně nutné míře. Pokud by došlo k přílišným změnám postrádalo by i význam použití smluvní podmínky FIDIC. Domnívám se, že úprava zvláštní části smluvních podmínek v České republice je z velké části v neprospěch zhotovitele.

Ministerstvo dopravy však není jediným veřejným zadavatelem, mohou jimi být i územně samosprávné celky. Využívá je například hlavní město Praha nebo město Pardubice. V současné době jsou smluvní podmínky FIDIC využívány ŘSD (Ředitelství silnic a dálnic), SŽDC (Správa železniční dopravní cesty) a ŘVC (Ředitelství vodních cest České republiky). Mimo resort dopravy dále smluvní podmínky využívají Povodí Labe, Moravy a Vltavy, které spadají pod Ministerstvo zemědělství³⁶. Použití smluvních podmínek FIDIC je navíc

³² Celé pod-články jsou zde jen v případě, že se jedná o nový pod-článek, který není v obecné části vůbec obsažen nebo pokud se některý z pod-článků ruší a nahrazuje novým zněním. Jako příklad nového pod-článku lze uvést pod-článek 1.1.1.11. upravující stavební deník.

³³ Tzv. Guidance for the preparation of particular conditions

³⁴ GRULICH, Tomáš. „FIDIC“ a úskalí jejich aplikace. Právní rozhledy 7/2009 s233

³⁵ KLEE, Lukáš. *Smluvní podmínky FIDIC. 2. vydání*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, 40s.

³⁶ Ministerstvo dopravy: *Kopie nově vytvořených smluvních podmínek pro stavbu liniových staveb*. Nedatováno. Online. Dostupné na: [https://www.mdcr.cz/Ministerstvo/Zadost-o-poskytnuti-informace-\(1\)/Poskytnute-informace/Kopie-nove-vytvorenych-smluvnich-podminek-pro-stav](https://www.mdcr.cz/Ministerstvo/Zadost-o-poskytnuti-informace-(1)/Poskytnute-informace/Kopie-nove-vytvorenych-smluvnich-podminek-pro-stav)

vyžadováno v případě, kdy je část díla spolufinancována z prostředků Evropské unie z programu ISPA, nebo v případě čerpání půjčky od Evropské investiční banky.³⁷

Využití smluvních podmínek je nečastější při výstavbě silnic a dálnic, kdy v případě výstavby dálnic dochází často ke kritice ze strany veřejnosti vzhledem ke zdlouhavému procesu zadávání veřejných zakázek a následné realizace výstavby dálnice. Z tohoto důvodu vznikla organizace Dopravní federace nevládních neziskových organizací o.s., která se zaměřuje na problémy, které vznikají nekvalitním a netransparentním zadáváním veřejných zakázek a nedostatečným projektovým řízením.

V jedné ze svých případových studií, konkrétně případová studie veřejné zakázky na stavbu úseku dálnice D1, upozorňuje na neprofesionalitu při zadávání veřejné zakázky. V tomto případě, zadávací řízení trvalo dlouhých 7 měsíců a množství dodatečných dotazů dosáhlo čísla 350, což poukazuje na nekvalitně zpracovanou zadávací dokumentaci.³⁸

V případě, že má zadávací dokumentace nějaké nedostatky vystavuje se zadavatel riziku, že nebude mít možnost vymáhat například smluvní penále v případě prodloužení doby výstavby nebo množství dodatečných plateb. Dále je vytýkáno ŘSD, že příliš mnoho činností poptává vypsáním veřejných zakázek na externí služby, přičemž by měl být schopen danou činnost zvládnout vlastními kapacitami. Další problém spatřují v situaci, kdy i v průběhu zadávacího řízení nemají všechna potřebná stavební povolení nebo dokonce ani vykoupené pozemky, což byl mimo jiné i případ výstavby dálnice D35.

3.4. Smluvní podmínky Ministerstva dopravy

Jak již bylo zmíněno výše Ministerstvo dopravy používá smluvní podmínky FIDIC, a to jak knihu červenou, tak i žlutou a zelenou, které byly rozebrány výše. Mezi nejčastěji využívané však patří právě Red book (Smluvní podmínky pro výstavbu dopravních a inženýrských staveb projektovaných objednatel), proto si přiblížíme, jaké modifikace jsou obsaženy ve zvláštní části smluvních podmínek, kterých je velké množství. Nejedná se však pouze o modifikace, ale i o doplnění nových článků, tak aby byly smluvní podmínky v souladu s právním řádem České republiky.

Verze zvláštní části smluvních podmínek vypracovaných Ministerstvem dopravy, které jsou platné v době zpracování pochází z roku 2020, kdy došlo ke schválení Centrální komisí Ministerstva dopravy ČR.

³⁷ SARAFÍN, Petr. *Zadávání veřejných zakázek ve stavebnictví*. Praha ABF-arch, 2009, 58s

³⁸ ZELENKA, Marek. *Případová studie veřejné zakázky na stavbu úseku dálnice D1 – 0137 Přerov- Lipník nad Bečvou*. Praha Dopravní federace NNO o.s., 2015

Již v první části zvláštních podmínek najdeme pár drobných úprav týkajících se definic obecných pojmů. Například se liší definice pojmu Dopis o přijetí nabídky podle článku 1.1.1.3., která plně koresponduje se zněním § 50 ZZVZ³⁹.

Zvláštní podmínky dále začleňují pod-článek týkající se stavebního deníku, který není obsažen v obecné části smluvních podmínek⁴⁰. Stavební deník byl do zvláštní části smluvních podmínek přidán z důvodu, že povinnost vést stavební deník ukládá stavební zákon každé právnické nebo fyzické osobě podnikající, podle zvláštních právních předpisů při realizaci stavby. Stavební deník slouží k zápisu o průběhu stavby, ale i ostatních podstatných okolnostech se stavbou souvisejících⁴¹.

Smluvní podmínky dále specifikují, kdo se rozumí být osobou objednatele. Pojem objednatel je pojem totožný s pojmem zadavatel podle § 4 ZZVZ. Stejně vysvětlení nalezneme i u pojmu zhotovitel, kterým se rozumí dodavatel podle § 5 ZZVZ.

Úpravou prošla i část dvanáctá, která se týká měření a oceňování. Doměření díla probíhá prostřednictvím změny závazku v souladu s § 100 a § 222 ZZVZ. Metoda měření podle článku 12.2. probíhá na základě skutečného množství každé položky stavby.

Velkou změnou oproti obecným podmínkám je otázka řešení případných sporů, kdy podle obecné části mají být spory řešeny v rámci mezinárodního rozhodčího řízení. Zvláštní podmínky však tyto ustanovení ruší a stanoví, že případný spor má být řešen. V případě, že nedojde ke smírnému řešení sporu, podle článku 20.6. u obecného soudu České republiky.^{42 43} Podrobněji se jednotlivými částmi smluvních podmínek budu zabývat v následujících kapitolách.

³⁹ Aktuální znění: Zákon č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁰ Smluvní podmínky pro výstavbu dopravních a inženýrských staveb, Zvláštní podmínky pod-článek 1.1.1.11

⁴¹ KLEE, Lukáš. *Smluvní podmínky FIDIC. 2. vydání*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, 31s

⁴² Smluvní podmínky pro výstavbu pozemních a inženýrských staveb. Zvláštní podmínky pod-článek 20.6.

⁴³ Kdy obecným soudem se myslí, soud na základě věcné a místní příslušnosti

4. Právní úprava v České republice

4.1. Smlouva o dílo

Smlouva o dílo je upravena v § 2586 a násl. zákona č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník (dále jen OZ). Právní úprava smlouvy o dílo je poměrně strohá. Úprava smlouvy o dílo obsahuje pouze 49 paragrafů, a v žádném případě nemůže být dostačující u větších výstavbových projektů. V zákoně nenajdeme úpravu mnohých otázek, které mohou během realizace projektu vyvstat. Jako příklad je možné uvést změnová řízení, dělbu rizik při výstavbě, podrobnosti při realizaci, určení ceny díla a mnoho dalších⁴⁴. Dle Kleeho to však není na škodu a s tímto názorem nelze než souhlasit, jelikož není možné, aby právní úprava obsahovala detailní řešení všech možných obchodních případů. A proto je na ostatních organizacích, nehledě na to jestli se jedná o státní nebo soukromé, aby tuto mezeru vyplnili detailními smluvními podmínkami, které budou upraveny podle potřeb daného projektu.⁴⁵

Dle mého názoru není právní úprava smlouvy o dílo dostačující ani u menších stavebních děl, jelikož i při výstavbě těch nejmenších projektů mohou vznikat problémy, které zákon neřeší. Například může vzniknout problém v případě, kdy objednatel nebude spokojen s provedením díla a odmítne ho převzít a zhotovitel ho odmítne předělat. V tomto případě se dostáváme do patové situace, kterou zákon ani v nejmenším neřeší.

Proto se zdá být vhodné při realizaci výstavbových projektů větších rozměrů použít detailní vzorové podmínky, kterými smluvní podmínky FIDIC bez větších pochyb jsou. Smluvní podmínky reagují téměř na každou možnou situaci, která při výstavbě může nastat. A je předem dané, jakým způsobem se mají řešit. V případě, že se jedná o veřejnou zakázku, dochází uzavřením smlouvy o dílo s vybraným dodavatelem, který předložil nejvýhodnější nabídku, k ukončení zadávacího řízení podle § 51 ZZVZ. Takto uzavřená smlouva mezi zadavatelem a dodavatelem musí být v souladu s původními zadávacími podmínkami a vybranou nabídkou.⁴⁶

4.2. Obchodní podmínky

Obchodní podmínky jsou souhrnem ujednání, které buď obsahují odchylky od dispozitivní úpravy nebo právní úpravu doplňují. Obchodní podmínky však mohou obsahovat i kompletní popis všech práv a povinností, které stranám vznikají⁴⁷.

⁴⁴ KLEE, Lukáš. Smluvní podmínky FIDIC. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, 26s.

⁴⁵ KLEE, Lukáš. Stavební smluvní právo. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2015, s. 116

⁴⁶ DVOŘÁK, David a kol., *Zákon o zadávání veřejných zakázek*, 1. vydání, 2017, Praha, C.H.Beck, 319-324

⁴⁷ HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054)*, 1. vydání, Praha: C.H. Beck, 2014, s. 150-162

Otázku obchodních podmínek máme v České republice upravenou v občanském zákoníku v obecné části závazkového práva, který v § 1751 stanovuje, že:

1) *Část obsahu smlouvy lze určit odkazem na obchodní podmínky, které navrhovatel připojí k nabídce nebo které jsou stranám známy. Odchylná ujednání ve smlouvě mají před zněním obchodních podmínek přednost.*

(2) *Odkáží-li strany v nabídce i v přijetí nabídky na obchodní podmínky, které si odporují, je smlouva přesto uzavřena s obsahem určeným v tom rozsahu, v jakém obchodní podmínky nejsou v rozporu; to platí i v případě, že to obchodní podmínky vylučují. Vyloučí-li to některá ze stran nejpozději bez zbytečného odkladu po výměně projevů vůle, smlouva uzavřena není.*

(3) *Při uzavření smlouvy mezi podnikateli lze část obsahu smlouvy určit i pouhým odkazem na obchodní podmínky vypracované odbornými nebo zájmovými organizacemi.*

Zákon ve svém § 1751 odst.3 OZ, jako jedinou podmínku stanovuje, že smluvní podmínky musí být vypracovány odbornou nebo zájmovou organizací, bez ohledu na kvalifikační požadavky. U smluvních podmínek vypracovaných odbornou organizací není ani podstatné, jak využíváné nebo známé dané smluvní podmínky jsou.⁴⁸

Smluvní podmínky FIDIC se tedy stanou součástí smlouvy již samotným odkazem na ně, pokud je použita nezměněná obecná část jejich smluvních podmínek, jelikož se jedná o smluvní podmínky vypracované odbornou organizací, a tudíž se na ně vztahuje §1751 odst.3.

Většina zadavatelů stavebních projektů, v případě použití smluvních podmínek FIDIC, však mimo jiné k obecné části připojuje i část zvláštní, která obsahuje modifikace od části obecné, tato část smluvních podmínek proto již musí být ke smlouvě o dílo na základě výše uvedeného paragrafu připojeny.

Obchodní podmínky jsou jednou z podmínek účasti v zadávacím řízení, kdy podle § 37 odst.1 písm. C) ZZVZ spolu s technickými podmínkami vymezují obsah budoucího závazku mezi dodavatelem a zadavatelem.⁴⁹ Postupem uvedeným výše v § 1751 OZ budou do smlouvy na veřejnou zakázku včleněny obecné obchodní podmínky⁵⁰. V případě veřejné zakázky na stavební práce nejčastěji právě smluvní podmínky FIDIC. Plně v souladu s §36 odst.3 ZZVZ musí být obchodní podmínky stanoveny a poskytnuty v nezbytných podrobnostech pro účast dodavatelů zadávacího řízení. Zároveň musí naplňovat základní zásady. Zákon o zadávání

⁴⁸ HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054)*, 1. vydání, Praha: C.H. Beck 2014, s. 150 - 162

⁴⁹ Aktuální znění: zákon č. 134/2016 Sb. O zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁰ DVOŘÁK, David a kol., *Zákon o zadávání veřejných zakázek*, 1.vydání, 2017, Praha, C.H.Beck, 319-324

veřejných zakázek dále neurčuje podrobnosti ohledně obsahu takových podmínek. Proto je to ponecháno na zadavateli, jaké smluvní podmínky zvolí.

4.3. Cena díla v kontextu zákona

Občanský zákoník obsahuje v ustanoveních týkajících se smlouvy o dílo určit cenu různými způsoby. Cena může být určena, jako pevná, na základě rozpočtu, odhadem nebo je určen způsob jejího určení. Podle občanského zákoníku, je možné uzavřít smlouvu o dílo i bez určení ceny, ačkoliv to není běžnou praxí. V takovém případě se bude za cenu považovat cena obvyklá. Pokud by se však jednalo o veřejnou zakázku není tento postup možný. Cenou obvyklou se poté rozumí cena, za srovnatelné dílo, v době uzavření smlouvy a za stejných podmínek⁵¹. Cena díla může být určena na základě obsahu a způsobu jejího stanovení, jako cena položková, paušální nebo nákladová.

V případě stavebních zakázek hraje cena za dílo nejdůležitější roli. Její určení se bude odvíjet od různých typů stavebních projektů. Nejčastějším způsobem však bude určení ceny pomocí rozpočtu. Jelikož například určení ceny pevnou částkou není nejlepší řešení vzhledem k faktu, že u výstavbového projektu nemusí být dopředu známé veškeré položky materiálů i prací. V případě, že by cena byla určena pevnou částkou, dostával by se zhotovitel do značného rizika v případě, kdyby nastali nějaké změny oproti předpokládanému stavu. Celková cena díla bývá ve většině případů známá až po úplném dokončení výstavbového projektu.

Určení ceny rozpočtem je možné dvěma způsoby, a to rozpočet zaručený a rozpočet s výhradou. Pro zhotovitele je určitě lepším řešením rozpočet s výhradou, kdy za určitých podmínek může cenu díla měnit. Podmínky jsou stanoveny v § 2622 (1) OZ: *Byla-li však cena určena na základě rozpočtu daného s výhradou, že se nezaručuje jeho úplnost, nebo s výhradou, že rozpočet je nezávazný, může zhotovitel požadovat zvýšení ceny, objeví-li se v případě rozpočtu s výhradou nezaručené úplnosti při provádění díla potřeba činností do rozpočtu nezahrnutých, pokud nebyly předvídatelné v době uzavření smlouvy, a v případě rozpočtu s výhradou nezávaznosti, oč nevyhnutelně převýší náklady účelně vynaložené zhotovitelem náklady zahrnuté do rozpočtu. Nesouhlasí-li objednatel se zvýšením ceny, určí zvýšení ceny na návrh zhotovitele soud.*

Jak již bylo uvedeno výše, smluvní podmínky Red book jsou koncipovány jako tzv. měrný kontrakt, kdy k určení ceny dochází na základě oceněného výkazu výměr. V kontextu občanského zákoníku pak lze dovodit, že se jedná o cenu určenou rozpočtem. Otázkou je, o

⁵¹ HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054)*, 1. vydání, Praha: C.H.Beck, 2014, s. 1032-1040

jaký typ rozpočtu se bude jednat. Jednoznačně lze vyloučit, že se bude jednat o rozpočet zaručený vzhledem k úpravě obsažené v § 2620 a § 2621 OZ. V případě druhého typu rozpočtu, rozpočtu s výhradou, existují různé názory. Podle názoru prezentovaného v disertační práci Kubici nelze konstrukci ceny díla automaticky podřazovat pod právní úpravu nezaručeného rozpočtu, kdy argumentuje tím, že ve smluvních podmínkách není výslovně řečeno, že se jedná o rozpočet nezaručený. Dle jeho názoru se jedná o rozpočet *sui generis*⁵². Dle mého názoru je dedukce Kubici správná, nikde ve smluvních podmínkách není přesně určeno, o jaký typ rozpočtu se jedná a nejsou ani splněny podmínky, aby mohlo být jednoznačně řečeno, že se jedná o nezaručený rozpočet.

V případě, že se jedná o veřejnou zakázku na stavební práce, účastník zadávacího řízení na základě uveřejněné zadávací dokumentace předloží svojí oceněnou nabídku spolu s výkazem výměr. Neoceněný výkaz výměr, s určením předpokládaného množství položky soupisu prací⁵³, je součástí zadávací dokumentace. Takto oceněná nabídka bude poté podkladem pro výběr nejvýhodnější nabídky.

Jen pro úplnost je nutné uvést, že v případě smluvních podmínek P&DB bude přijatá paušální cena považována v kontextu občanského zákoníku za cenu pevnou.

4.4. Lex Mercatoria

Lex mercatoria je právo, které vzniká mimo oficiální státní nebo mezinárodní struktury, kdy za základ tohoto práva není považován zákon, ale smlouva. Jedná se o právo, které není omezeno jen na území určitých států, je omezeno pouze profesní komunitou a specializovanými svazy⁵⁴. Lex mercatoria lze do určité míry vnímat, jako konkurenci mezinárodnímu právu soukromému, jelikož je na smluvních stranách, jaké si vyberou rozhodné právo při uzavírání smlouvy nebo jestli využijí některé z lex mercatoria.

Za součást těchto pravidel je zejména považováno:

- Mezinárodní obchodní zvyklosti (například INCOTERMS)
- Obecně uznávané právní principy (například *pacta sunt servanda*)

⁵² KUBICA, Stanislav. *Konstrukce ceny díla dle obchodních podmínek FIDIC ve vztahu k zákonu o veřejných zakázkách*. Brno, 2014. 44 s. Disertační práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce Josef ŠILHÁN.

⁵³ Aktuální znění: Vyhláška č. 164/2016 Sb., o stanovení rozsahu dokumentace veřejné zakázky na stavební práce a soupisu stavebních prací, dodávek a služeb s výkazem výměr, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁴ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, s. 210

- Institucionalizované produkty smluvní svobody (formulářové smlouvy, obchodní podmínky)
- Soubory zásad mezinárodních smluv (například UNIDROIT) ⁵⁵

Na základě výše uvedených kritérií, lze jednoznačně určit, že smluvní podmínky FIDIC jsou *lex mercatoria*. FIDIC lze zařadit konkrétně do kategorie institucionalizovaných produktů.

⁵⁵ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 3. Vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, s. 212-213

5. Přiblížení jednotlivých kapitol smluvních podmínek FIDIC

Všechny Smluvní podmínky FIDIC jsou členěny do jednotlivých kapitol, kdy se v následující části budeme věnovat pouze Red book (CONS), jelikož se jedná na našem území o nejrozšířenější smluvní podmínky. Red book obsahuje 20 kapitol, některé z nich si níže přiblížíme.

5.1. Všeobecná ustanovení

První část smluvních podmínek všech knih duhové edice obsahují na své začátku všeobecná ustanovení. Jsou zde uvedeny definice základních pojmů, definice jednotlivých stran smlouvy, ustanovení týkající se peněz a plateb a mnoho dalších.

Část těchto definic však musí být upravena tak, aby vyhovovala právnímu řádu České republiky.

5.2. Objednatel

Objednatelem se dle článku 1.1.2.2. rozumí osoba, která je za objednatele označena v příloze k nabídce. Podle českého právního řádu se objednatelem též rozumí zadavatel podle § 4 ZZVZ, popřípadě stavitel podle § 2 odst. 2 stavebního zákona. Zadavatel nese odpovědnost za celou projektovou dokumentaci, proto je nutné, aby byla kvalitně zpracována. Současnou praxí je, že projektová dokumentace samotná je předmětem veřejné zakázky.

Objednatel je v případě zadávání veřejné zakázky povinen dbát základních zásad. Tyto základní zásady jsou vyjádřeny demonstrativně v § 6 ZZVZ. Každý zadavatel musí při zadávání dbát transparentnosti a přiměřenosti, musí dodržet zásadu rovného zacházení a je zakázáno nějakého dodavatele diskriminovat⁵⁶.

Při zadávání veřejných zakázek by se mělo dbát na transparentnost a uveřejňování veškerých informací při nakládání s veřejnými financemi, které mají být využívány účelně a efektivně. Účelné využití veřejných prostředků mimo jiné znamená, že zadavatel je povinen vybrat nejvýhodnější nabídku. Zadáváním veřejných zakázek se podporuje konkurenční prostředí, jelikož smlouvy a ostatní dokumenty podléhají uveřejnění, zabraňuje to možnému zvýhodňování některých soutěžitelů.⁵⁷

5.3. Zhotovitel

Zhotovitelem se podle smluvních podmínek FIDIC rozumí osoba, která je tak označena v dopise o přijetí nabídky⁵⁸. Je jednou ze stran smlouvy o dílo. Zhotovitelem se rozumí i

⁵⁶DVOŘÁK, David. *Zákon o zadávání veřejných zakázek*, 1.vydání. Praha. C.H. Beck 2017, str. 44-53

⁵⁷BALÝOVÁ, Lucie. *Veřejné zakázky*, 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2020, s.36-38

⁵⁸ Smluvní podmínky Red book pod-článek 1.1.2.3. Obecných podmínek

dodavatel podle § 5 ZZVZ, kterému bylo v dopise o přijetí nabídky oznámeno, že jeho nabídka byla vybrána jako nejvýhodnější dle § 50 ZZVZ. Zhotovitel musí, v případě že je to vyžadováno v zadávacích podmínkách, prokázat svoji základní způsobilost a prokázat svoji kvalifikaci. V případě, že se jedná o nadlimitní režim, což v případě výstavby dálnic bývá pravidlem, musí být prokázána základní způsobilost a kvalifikační předpoklady v souladu s § 73 a § 74 ZZVZ. Podle rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, však nemohou být požadavky na kvalifikaci nepřiměřené⁵⁹. Nesmí být požadovány takové předpoklady, které nejsou nezbytně nutné podle jiných právních předpisů.

Zhotovitel si může pro určitou část prací na dále zvolit podzhotovitele, kterému se také jinak říká subdodavatel nebo poddodavatel⁶⁰. V případě, že této možnosti využije však musí dbát na ustanovení občanského zákoníku, který ve svém § 1935 říká: *Plní-li dlužník pomocí jiné osoby, odpovídá tak, jako by plnil sám*. Nese tedy odpovědnost za správný výběr podzhotovitele.

Zhotovitel musí dále při výběru podzhotovitele postupovat v souladu s § 105 ZZVZ. Toto ustanovení umožňuje veřejnému zadavateli omezit poddodávky a to tím způsobem, že určí že určitá činnost na stavbě může být vykonána pouze prostřednictvím vybraného dodavatele.⁶¹

5.4. Správce stavby

Správce stavby je podle smluvních podmínek FIDIC osoba, kterou je povinen jmenovat objednatel. Institut správce stavby neobsahují všechny smluvní podmínky FIDIC například Green book, osobu správce stavby neupravuje, tuto funkci vykonává sám objednatel, jelikož se jedná o výstavbový projekt malého rozsahu. Osobou správce stavby může být jmenován zaměstnanec objednatele, externí obchodní společnost nebo tým konzultačních inženýrů, vždy však musí být určen odpovědný vedoucí zástupce⁶².

Správce stavby vystupuje ve dvou rovinách za prvé, je to osoba, která je zástupce objednatele a jedná jeho jménem, není však oprávněn žádnou ze smluvních stran zbavit jejich povinností, závazků nebo odpovědnosti. Za druhé by měl být určitou nezávislou třetí stranou mezi zhotovitelem a objednatelem, která má mezi nimi udržovat určitou rovnováhu. V určitých situacích, například při vznesení claimu, měl by být mediátorem mezi zhotovitelem a objednatelem a pokusit se o dohodu mezi těmito stranami. Faktem však je, že nezávislost

⁵⁹ Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 7. 7. 2008, č. j. ÚOHS-S115/2008/VZ-13469/2008/530/Kr,

⁶⁰ Smluvní podmínky Red book pod-článek 1.1.1.

⁶¹ Aktuální znění: zákon č. 134/2016 Sb. O zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

⁶² KLEE, Lukáš. VESELÁ, Martina. *Metodika pro tým správce stavby (prozatímní verze)*. 2018 s.7 Dostupné na: https://www.sfdi.cz/soubory/obrazky-clanky/metodiky/2018_metodika_spravce_stavby.pdf

správce stavby, je výrazně narušena tím, že je jmenován do funkce a financován ze strany objednatele a podle pod-článku 1.1.2.6. je i považován za personál objednatele. Tento fakt je tudíž častým tématem diskuzí⁶³. Navzdory finanční závislosti na objednateli by však měl správce stavby svojí funkci plnit nestranně a s odbornou péčí. Pokud funkci správce stavby vykonává interní osoba zadavatele, mělo by se jednat o osobu, která je v co nejmenší míře závislá na vedení zadavatele.

Dle mého názoru není toto řešení úplně šťastné. V případě že má rozhodovat spory jako nezávislá osoba, neměl by být financován ze strany objednatele nebo by mělo být zhotoviteli alespoň umožněno, aby se podílel na výběru vhodné osoby, jako správce stavby.

V případě veřejného zadavatele Ředitelství silnic a dálnic ČR, je celkem běžnou praxí, že je vypsáno zadávací řízení na zakázku správce stavby. Tento postup byl například použit při výstavbě dálnice D3.⁶⁴

Pravomocí správce stavby je, podle smluvních podmínek Red book, vydávat pokyny v průběhu realizace stavby, které je zhotovitel povinen plnit. V pravomoci správce stavby však není měnit smlouvu o dílo. Správce stavby dozoruje na rychlosti postupu, jakostí, nákladovým dozorem, a především nad tím, zda je dílo realizováno v souladu se zněním smlouvy. Další pravomocí je vydávání různých druhů potvrzení například potvrzení průběžné platby atd.

Správce stavby je tudíž nejen manažerem projektu, ale i dozorem kvality, nákladů a času, mediátorem, ale i neutrálním odborníkem, který určuje spravedlivé řešení.⁶⁵

Správce stavby může část svých povinností podle pod-článku 3.2. přenést na své asistenty. Tito asistenti mohou být technický dozor nebo nezávislí inspektor. Asistenti však musí disponovat dostatečnou kvalifikací, specializací nebo kompetencí k výkonu dané funkce⁶⁶. Vzhledem k rozsahu pravomocí správce stavby se ani nepředpokládá, že by všechny povinnosti vykonával sám i vzhledem k požadavkům na specializaci. A proto je běžnou praxí, že si správce stavby zvolí více svých tzv. asistentů. Asistenti poté vydávají pokyny zhotoviteli pouze v rozsahu jím svěřených povinností, které nesmí překročit.

⁶³ KLEE, Lukáš. *Smluvní podmínky FIDIC*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, 43s

⁶⁴ ZELENKA, Marek. *Případová studie veřejné zakázky na stavbu dálnice D3 v úseku Tábor – Veselí nad Lužnicí*. Praha: Dopravní federace NNO o.s. 2015. dostupné na: http://www.pruhlednadoprava.cz/assets/user/Studie_D3_web-fin.pdf

⁶⁵ KLEE, Lukáš. VESELÁ, Martina. *Metodika pro tým správce stavby (prozatímní verze)*. 2018 s.6 Dostupné na: https://www.sfdi.cz/soubory/obrazky-clanky/metodiky/2018_metodika_spravce_stavby.pdf

⁶⁶ Smluvní podmínky Red book pod-článek 3.2.

5.5. Variace

Vzhledem k využití smluvních podmínek pro výstavbu dopravních a inženýrských staveb na velké projekty je nutné, aby obsahovali úpravu, jakým způsobem postupovat v případě změn. Jelikož žádný výstavbový projekt vzhledem k jeho složitosti není připraven tak dokonale, aby nebyla potřeba změn. V případě, kdy by byli změny předem zakázány nebo vyloučeny, bránilo by to v dokončení celého projektu. Proto se domnívám, že úprava postupu při variacích je klíčem k úspěšnému dokončení díla bez zbytečných průtahů.

Variací se rozumí nutná změna díla, nikoli změna celé smlouvy. Variace je způsob, jak operativně řešit potřebu změny. Kdyby tato úprava chyběla, museli by se všechny změny řešit například dodatkem ke smlouvě. Takový postup by mohl být velice zdoluhavý zejména, když se jedná o veřejnou zakázku.

Důvodů pro variace může nepřeberné množství, může se jednat například o přírodní vlivy, jako jsou povodně, zemětřesení, počasí, které mají velký vliv na průběh realizace a které nemůže žádná ze smluvní stran ovlivnit. Dalším důvodem pro variaci mohou být chybné předpoklady přímo na staveništi, které nebyly zahrnuty ve smlouvě. Dále může dojít ke změně množství materiálů, technické inovace, chyby technické povahy, ale například i archeologický nález přímo na staveništi.⁶⁷

Podle úpravy Red book je iniciátorem změn správce stavby, a to kdykoliv do vydání potvrzení o převzetí díla⁶⁸. Přičemž potvrzením o převzetí díla se rozumí dokument, kterým správce stavby potvrzuje, že je dílo dokončeno v souladu se smlouvou a připraveno k převzetí⁶⁹. Je to tedy pravomoc správce stavby vydat tzv. pokyn k variaci, který musí být takto označen, aby nedošlo k záměně s běžným pokynem v průběhu prací.

Variace však může být za určitých situací navrhována i samotným zhotovitelem. Návrh na variace zhotovitelem je upravena v pod-článku 13.2., které stanoví podmínky, kdy je to možné. Variace může zhotovitel navrhnout v případě, že v důsledku toho dojde k urychlení dokončení, snížení nákladů objednatele na provedení, údržbu nebo provoz díla, zvýší objednateli výkonnost nebo hodnotu díla nebo bude objednateli jinak prospěšný.⁷⁰

V této části smluvních podmínek vnímám určitou nerovnost mezi smluvními stranami, kdy zhotovitel má jen omezené možnosti navrhnout změnu, jelikož všechny musí být čistě v zájmu objednatele. Zhotovitel má navíc povinnost vyhovět těmto pokynům a má jen omezené

⁶⁷ KLEE, Lukáš *Smluvní vztahy výstavbových projektů*. Praha. Wolters Kluwer ČR, 2012, S.89-90

⁶⁸ Smluvní podmínky Red book pod-článek 13.1.

⁶⁹ Smluvní podmínky Red book pod-článek 10.1

⁷⁰ Smluvní podmínky Red book pod-článek 13.2

možnosti obrany, což vyplývá i z dikce pod-článku 13.1., který říká že zhotovitel je povinen vyhovět jakémukoli požadavku ze strany správce stavby, resp. objednatele, v případě změn. Grulich v tomto směru spatřuje rozpor se zákonem č.40/1964 Sb. a jeho § 493, který byl sice zrušen ale současnou úpravu nalezneme v zákoně č. 89/2012 Sb. a jeho § 1790, kdy obě zmíněná ustanovení shodně říkají, že změna závazku může probíhat pouze na základě dohody obou smluvních stran.⁷¹

Pravomoc správce stavby může být v tomto ohledu ve zvláštních části podmínek upravena a bývá to častou praxí. Tato pravomoc bývá omezená v tomto směru, že správce stavby je před vydáním pokynu k variaci povinen zajistit si souhlas objednatele. Například ve zvláštní části smluvních podmínek schválených Ministerstvem dopravy je správce stavby povinen si vyžádat předchozí souhlas objednatele v případě změn které navrhuje zhotovitel a které mají vliv na konečnou částku.⁷²

Klee však varuje, že přílišným omezením této pravomoci může dojít k určitým problémům. Jedním z problémů může být fakt, že přílišným omezováním správce stavby dochází ke zbytečnému prodloužení stavby. Tím pádem i objednatel a celkovému zdržení průběhu výstavby, které způsobí claimy na prodloužení doby pro dokončení díla ze strany zhotovitele a na dodatečné platby, na které bude mít v takovém případě nárok. Proto je omezení správce stavby výraznou hrozbou pro celý výstavbový projekt.⁷³

Změny podle FIDIC jsou do určité míry omezeny podle pod-článku 13.1. na

- a) *Změny v množství jakékoliv položky práce obsažené ve smlouvě (takové změny však nejsou nutně variací).*
- b) *Změny v kvalitě a jiných vlastnostech jakékoli položky prací,*
- c) *Změny ve výškách, rozmístění anebo rozměrech jakékoli části díla*
- d) *Vypuštění jakékoli práce, pokud nemá být vykonána někým jiným*
- e) *Jakoukoli dodatečnou práci, technologické zařízení, materiály nebo služby nezbytné pro stavbu včetně jakýchkoli s tím spojených přijímacích zkoušek, vrtů a jiných zkušebních a průzkumných prací nebo*
- f) *Změny v posloupnosti a načasování provádění díla*

Zhotovitel nesmí stavbu nijak pozměnit nebo modifikovat, pokud a dokud správce stavby nedá pokyn k variaci nebo ji neschválí.

⁷¹ GRULICH, Tomáš. „FIDIC“ a úskali jejich aplikace. Právní rozhledy 7/2009. [cit. 3.11.2020 s233

⁷² Smluvní podmínky Red book pod-článek 13.1., zvláštní část

⁷³ KLEE, Lukáš. *Smluvní podmínky FIDIC*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, 95s

Ačkoliv to působí, že správce stavby může změnou v množství položky práce nebo položky práce a tím pádem podstatně změnit výstavbový projekt, není tomu tak. Správce stavby totiž smí iniciovat změny jen některých položek. Podstatné změny by mohly být považovány za porušení obchodních zvyklostí. V žádném případě však nelze považovat variaci za změnu samotné smlouvy. Jelikož, jak jsem si již uvedla výše, v pravomoci správce stavby v žádném případě není možnost měnit smlouvu.

V případě, že během výstavby vyvstane potřeba provést změnu, je postup následující. Správce stavby nechá jím, popřípadě objednatelem, schválenou změnu ocenit podle ustanovení týkajících se měření a oceňování⁷⁴. Tento postup je preferovaný z důvodu, že se mohou smluvní strany vyvarovat případným sporům ohledně nákladů a času na realizaci.⁷⁵ Během výstavby však může vzniknout situace, kdy jsou práce realizovány na pokyn bez předchozí dohody o ceně nebo proveditelnosti. Jedná se o případy, kdy je to nutné, aby se zabránilo újmě podle § 2900 a § 2903 OZ. Mělo by se však jednat o ojedinělé případy.

Metodiku pro postup při variaci na našem území vydal Statní fond dopravní infrastruktury, aby bylo postupováno jednotně ve všech výstavbových projektech, které financuje.⁷⁶ V metodice je popsáno, jak postupovat podle FIDIC a současně, aby to vyhovovalo zákonu o zadávání veřejných zakázek.

Zákon o zadávání veřejných zakázek rozeznává dvě základní kategorie změn a to, změny vyžadující výhradu v zadávací dokumentaci a změny umožněné ze zákona. V první případě se jedná o změny, se kterými musí zadavatel počítat již při přípravě zadávacího řízení a jsou upraveny v § 100 ZZVZ, jedná se například o valorizace (inflační doložka) nebo měření. V druhém případě se jedná o prosté změny provedené na základě změnového listu, který slouží jako záznam o změně závazku ze smlouvy, tyto změny jsou obsaženy v § 222 ZZVZ⁷⁷.

Podle zmíněného zákona nemůže docházet k takovým změnám, které by ve svém důsledku mohli způsobit, že nabídka dodavatele vybraného na základě zadávacího řízení, již nebyla nejvýhodnější. K tomuto závěru došla i rozhodovací praxe, konkrétně ve Stanovisku úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, ve kterém uvádí: *podstatnými změnami podmínek je nutné rozumět i takové změny, jejichž zahrnutí do původních podmínek by mohlo ovlivnit samotný proces hodnocení (zejm. týkají-li se přímo hodnotících kritérií) nebo možnosti uchazečů splnit*

⁷⁴ Smluvní podmínky Red book pod-článek 12.

⁷⁵ KLEE, Lukáš. *Smluvní podmínky FIDIC*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, 97s.

⁷⁶ Státní fond dopravní infrastruktury poskytuje finanční prostředky Ředitelství silnic a dálnic, Ředitelství vodních cest ČR, Správě železniční dopravních cest

⁷⁷ Metodika státního fondu dopravní infrastruktury. Dostupné na: https://www.sfdi.cz/soubory/obrazky-clanky/metodiky/2018_metodika_variaci_1_vydani.pdf

nové podmínky⁷⁸. Podstatné změny navíc mohou způsobit rozpor se základníma zásadami uvedenými v § 6 ZZVZ, které jsou rozebrány níže.

5.5.1. Změna v důsledku změn okolností

Samostatnou kategorií změn jsou změny v důsledku změn okolností. Jedná se o ustanovení smluvních podmínek týkajících se vyšší moci. Podle smluvních podmínek FIDIC se vyšší mocí rozumí: *Vyšší moc je v tomto článku výjimečná událost nebo okolnost: a) kterou smluvní strana nemůže ovládat, b) proti které tato smluvní strana nemohla učinit opatření před uzavřením smlouvy, c) které se po jejím vzniku nemohla tato smluvní strana účelně vyhnout nebo ji překonat a d) kterou nelze v podstatné míře přičíst druhé straně.*

Vyšší moc může zahrnovat, ale neomezuje se na výjimečné události a okolnosti uvedené níže, pokud jsou splněny výše uvedené podmínky a) až d): i) válka, nepřátelské akty (ať už válka je nebo není vyhlášena) invaze, činnost nepřátel ze zahraničí, ii) rebelie, terorismus, revoluce, povstání, vojenský převrat, násilné převzetí moci a občanská válka, iii) výtržnost, vzpoura nebo nepokoj vyvolaný jinými osobami, než jsou Personál zhotovitele a ostatní zaměstnanci zhotovitele a podzhotovitelů iv) válečná munice, výbušný materiál, ionizující radiace a radioaktivní kontaminace mimo situace, kdy toto riziko náleží zhotovitel, protože municí, výbušniny, radiaci a radioaktivitu použil nebo vyvolal, v) přírodní katastrofy jako zemětřesení, hurikán, tajfun a vulkanická činnost. Smluvní podmínky dávají poměrně obsáhlý výčet situací, které mohou být považovány za vyšší moc, kdy je poměrně zvláštní, že na prvních místech výčtu jsou válečné konflikty, a ne přírodní katastrofy, které jsou pravděpodobnější.

Postup v těchto situacích je takový, že v případě výše uvedených událostí musí druhá strana učinit oznámení nejpozději ve lhůtě 14 dnů, ve kterém specifikuje závazky, které není schopen plnit. Následkem těchto situací je, že strana může požadovat prodloužení doby pro dokončení případně náhradu nákladů.

Tyto situace řeší i občanský zákoník ve svém § 1765 *Dojde-li ke změně okolností tak podstatné, že změna založí v právech a povinnostech stran zvlášť hrubý nepoměr znevýhodněním jedné z nich buď neúměrným zvýšením nákladů plnění, anebo neúměrným snížením hodnoty předmětu plnění, má dotčená strana právo domáhat se vůči druhé straně obnovení jednání o smlouvě, prokáže-li, že změnu nemohla rozumně předpokládat ani ovlivnit a že skutečnost nastala až po uzavření smlouvy, anebo se dotčené straně stala až po uzavření smlouvy známou. Uplatnění tohoto práva neopravňuje dotčenou stranu, aby odložila plnění.*

⁷⁸ Rozhodnutí ÚOHS ze dne 17. prosince 2008, č. j. S287/2008/VZ-21603/2008/510/MO

Ve spojení s § 2620 odst.2 OZ poté dovodíme, že v případě nepředvídatelných změn může zhotovitel požadovat zvýšení ceny za dílo, prostřednictvím soudního řízení.

5.6. Claim

Samotný pojem claim⁷⁹ není ve smluvních podmínkách definován, dokonce se v českém překladu smluvních podmínek používá v původním znění a není přeložen. V některých částech smluvních podmínek je tento termín užíván jako synonymum k pojmu nárok. Zaměňování těchto termínů však není úplně šťastné, jelikož pojem nárok není totožný s pojmem claim.

Nárok je vlastnost subjektivního práva, které je vymahatelné soudní mocí⁸⁰. Vymahatelnost claimů je však přímo závislá na procesu smluvního uplatnění, kdy v případě nedodržení tohoto postupu hrozí, že dojde k jeho zániku.⁸¹ Definicí pojmu claim se zabývají mimo jiné i subjekty, které smluvní podmínky na území České republiky využívají. Podle Metodiky pro správu změn díla u stavebních zakázek se claimem rozumí smluvní kompenzační nárok.

Jasnou definici tohoto pojmu dává Klee, který říká: „*jedná se specifický požadavek jedné ze smluvních stran, jež může být oznámen správci stavby na základě smlouvou pojmenované skutečnosti či jinak v souvislosti se smlouvou a pro jehož uplatnění smlouva předvídá určitý postup jehož dodržení je podmíněno úspěšné domožení požadavku*“⁸². V České právním prostředí se jedná o neznámí institut. Claimy můžeme, jak již jsem upozorňovala výše, podřadit pod vyhrazenou změnu závazku podle § 100 ve spojení s § 222 odst.2 ZZVZ.

Claimy lze rozlišovat na základě osoby, jež ho požaduje. A to na claimy zhotovitele a claimy objednatele. Claimy zhotovitele vychází z pod-článku 20.1. a budou především o požadavcích na navýšení ceny nebo prodloužení doby na výstavbu projektu. Claimy objednatele naopak budou především o prodloužení záruční doby, jejich úpravu nalezneme v pod-článku 2.5. Dále je možné claimy rozlišovat na základě toho, co je požadováno. Z tohoto hlediska můžeme rozlišovat claimy na čas, na peníze nebo na čas i peníze.

Jak jsem již uvedla výše, zhotovitel své claimy uplatňuje podle pod-článku 20.1., kde je obsažená obecná úprava postupu. Smluvní podmínky obsahují vlastní úpravu celého managementu claimu, kdy úprava je běžnou praxí po celém světě, při velkých výstavbových

⁷⁹ Ve volném překladu znamená: nárok, požadavek

⁸⁰ HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník. 3 vydání*. Praha: C.H.Beck. 2009

⁸¹ Smluvní podmínky Red book pod-článek 20.1.

⁸² KLEE, Lukáš. *Smluvní podmínky FIDIC. 2. vydání*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, 102s

projektech. Jedná se o jakousi prevenci proti případným sporům, které by mohli vzniknout v případě jeho absence. Claimy vznikají téměř u všech výstavbových projektů, jelikož žádný projekt není připraven bez jediné chyby.

Podle výše zmíněného pod-článku, je zhotovitel povinen případný claim oznámit správci stavby, v co nejkratší době, jak jen je to možné. Nejpozději však do 28 dní od okamžiku, kdy se dozvěděl o skutečnosti, která může v důsledku způsobit potřebu claimu. Zhotovitel v takovém oznámení musí uvést, na základě kterého pod-článku případný claim uplatňuje a musí být vyhotoven v písemné formě. Kdy jedno vyhotovení musí obdržet správce stavby a jedno vyhotovení objednatel. V případě, že výše uvedenou lhůtu zhotovitel nedodrží, nemá nárok na prodloužení doby pro dokončení ani na žádné dodatečné platby.⁸³ Poté musí ve lhůtě 42 dnů správci stavby předložit zcela detailně popsany claim, ve kterém bude dopodrobna uvedeno, co je podstatou daného claimu. Musí obsahovat i vyčíslení, které musí být provedeno podle příslušných pod-článků. Vyčíslení by v českém prostředí mělo vycházet z metodiky státního fondu dopravní infrastruktury⁸⁴.

Úprava oznámení claimů, je dle mého názoru velice přísná k zhotoviteli, jehož právo na prodloužení doby pro dokončení nebo dodatečné platbě zaniká ve velice krátké době. V odborných kruzích se vedou diskuze o povaze lhůty, jestli se jedná o prekluzi práva nebo o zánik nároku. Podle § 548 OZ dochází k prekluzi práva jen v případech, kdy takto stanoví zákon⁸⁵, z čehož dle Kleeho vyplývá, že na základě tohoto zákona nemůže jednat o prekluzi práva, ale pouze o zánik nároku. Neuplatněný claim by se teda měl považovat za naturální obligaci⁸⁶. I když je celkem jasný smysl tohoto ustanovení, a to zřejmě aby nedocházelo ke zdržování výstavby. Přesto se domnívám, že vzhledem k velikosti prováděných výstavbových projektů, je někdy velice obtížné pro zhotovitele výše uvedenou lhůtu dodržet.

Zvláštní smluvní podmínky v rezortu dopravy, nejspíš ze stejného důvodu výše zmíněný pod-článek modifikovali a mají následující znění: *„Domnívá-li se zhotovitel, že existovali nebo existují objektivní okolnosti, které ospravedlňují nedodržení výše uvedené oznamovací povinnosti, může záležitost předložit k posouzení objednateli s uvedením podrobností. Objednatel pak může tyto okolnosti posoudit, a jestliže je to spravedlivé a okolnosti jsou objektivní, může objednatel odsouhlasit, že doba pro dokončení může být prodloužena podle pod-článku 8.4. (prodloužení doby pro dokončení) a Doba pro uvedení do provozu nebo doba*

⁸³ Smluvní podmínky 20.1.

⁸⁴ Metodika státního fondu dopravní infrastruktury Dostupné na : https://www.sfdi.cz/soubory/obrazky-clanky/metodiky/2019_5_metodika_mereni.pdf

⁸⁵ Aktuální znění: zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁶ KLEE, Lukáš *Smluvní vztahy výstavbových projektů*. Praha. Wolters Kluwer ČR, 2012, S.52.53

pro splnění postupného závazného milníku může být prodloužena podle Pod-článku 8.13. (Prodloužení doby pro uvedení do provozu nebo doby pro splnění postupného závazného milníku)“. Dává tedy zhotoviteli možnost i přes nedodržení lhůty, požadovat prodloužení doby pro dokončení a jiné.

Vlastní úpravu potom mají claimy týkající se doby pro dokončení. A to v pod-článku 8.4., který se předpokládá v případě, že dojde k variaci nebo jiné významné odchylce od původně předpokládaného množství (prací), při zpoždění, při mimořádně nepříznivých klimatických podmínkách nebo při jakémkoli jiném zpoždění, které způsobí objednatel⁸⁷. Zvláštní část smluvních podmínek, které patří pod resort Ministerstva dopravy rozšířila možnost claimů ještě o prodloužení doby pro uvedení do provozu a prodloužení doby pro splnění postupného závazného milníku. Oba claimy jsou společně upraveny v pod-článku 8.13., ale jsou posuzovány samostatně⁸⁸.

Smluvní podmínky FIDIC upravují i claimy ze strany objednatele. Úpravu nalezneme konkrétně v pod-článku 2.5.⁸⁹ Podle zmíněného ustanovení musí objednatel oznámit v co nejkratší době poté, co si skutečnost zakládající claim uvědomil. Objednatel však nemá, jako zhotovitel, určenou 28denní lhůtu, což zle vnímat, jako určité zvýhodnění objednatele.

5.7. Řešení sporů

Smluvní podmínky FIDIC obsahují vlastní úpravu řešení sporů, kdy z jejich ustanovení vyplývá, že první instancí pro řešení sporů, by měl být správce stavby. Jak již jsem zmínila, výše správce stavby působí, jako určitý „mediátor“. Například v případě řešení claimů, u kterého je podle pod-článku 20.1. povinen rozhodnout do 42 dnů, kdy musí poradit s oběma stranami a pokusit se o dohodu mezi nimi.⁹⁰

V případě že správce stavby nebude v řešení sporu úspěšný, dochází k druhé možnosti řešení sporu a tou je Rada pro rozhodování sporů. V případě Red book se jedná o radu DAB (Dispute adjudication board). Tato rada bývá jmenována jako stálý orgán, který je tvořen buď jednou nebo třemi osobami s vhodnou kvalifikací. V případě tříčlenné rady, každá ze smluvních stran, zvolí jednu osobu a následně se s těmito zvolenými osobami dohodnou na té poslední. V případě sporu musí takto jmenovaná rada vydat své rozhodnutí ve lhůtě 84 dnů od obdržení podání.⁹¹ Podle Kleeho na území České republiky není tento institut moc využíván.

⁸⁷ KLEE, Lukáš. *Smluvní podmínky FIDIC*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, 107s

⁸⁸ Smluvní podmínky Red book pod-článek 8.13., zvláštní část

⁸⁹ Smluvní podmínky Red book pod-článek 2.5.

⁹⁰ Smluvní podmínky Red book pod-článek 3.5.

⁹¹ Smluvní podmínky Red book pod-článek 20.4

Naopak na Slovensku nebo v Polsku je využíváný standardně⁹². Zdá se, že zavedení tohoto institutu, by se dalo předejít množství sporů. Vzhledem k faktu, že každá ze stran zvolí do rady svého člena.

Pokud nedojde k vyřešení sporů ani prostřednictvím Rady pro rozhodování sporů, přichází na řadu rozhodčí řízení⁹³. V případě rozhodčího řízení dochází k vyřešení sporu s konečnou platností. Rozhodčí řízení probíhá u rozhodčího soudu Mezinárodní obchodní komory, která sídlí v Paříži. Na našem území je rozhodčí řízení upraveno zákonem č.216/1994 Sb., spory mohou být řešeny u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky.

Jak již jsem zmínila výše, veřejní zadavatelé z resortu dopravy mají zvláštní část smluvních podmínek, která mimo jiné upravuje i způsob řešení případných sporů. I v případě jejich podmínek je první instancí pro řešení sporů správce stavby. Ve zvláštní části jsou uvedeny dvě varianty řešení sporů. Varianta A nahrazuje ustanovení pod-článku 20.5. a stanovuje, že strany se před zahájením soudního řízení mají pokusit o smírné řešení sporu. Pokud to není možné, bude po uplynutí 56denní lhůty zahájeno řízení před obecným soudem. Dále nahrazuje ustanovení o rozhodčím řízení tak, že je nahrazen řešením sporů před obecným soudem. Nejsou zde zcela vypuštěny pod-články o radě pro rozhodování sporů. Nicméně není zde obsažena ani úprava jejího ustanovení.

Varianta B řešení sporů, kdy tato úprava obsahuje pouze ustanovení, kterými se ruší všechny pod-články týkající se rady pro rozhodování sporů⁹⁴. Zvláštní části by se dala v tomto případě vytknout její absolutní nepřehlednost, kdy není jasná odpověď, jaké způsoby jsou na našem území možné.

5.8. Alokace rizik

Na začátku si vysvětlíme, co se pod tímto pojmem rozumí. Alokace rizik je rozdělení rizik mezi smluvní strany. Samotné riziko lze vysvětlit jako možná újma, která může jedné ze stran vzniknout. Výstavbové projekty představují množství rizik, kterým se nelze předem vyvarovat. Většina těchto rizik je nepředvídatelná.

⁹² KLEE, Lukáš *Smluvní vztahy výstavbových projektů*. Praha. Wolters Kluwer ČR, 2012, S.69

⁹³ Jedná se o řízení, které je uplatňováno především ve vztazích vyplývajících z mezinárodního obchodu, je založeno na dohodě stran o možnosti předložit spor vzniklý mezi nimi k posouzení nezávislé osobě (rozhodci) nebo stálému rozhodčímu soudu. Spor je t pak vyřešen s konečnou platností rozhodnutím rozhodce, které je pro strany závazné a zákonnými prostředky vynutitelné.

⁹⁴ Smluvní podmínky Red book pod-článek 20.4. Varianta B. Zvláštní část

Vyspělé smluvní vzory, mezi které jistě patří i smluvní podmínky FIDIC, obsahují zřejmé alokace, které strany nutí, aby v případě událostí, které mohou mít vliv na cenu díla, jeho kvalitu nebo termín dokončení, učinili včasné oznámení druhé smluvní straně.

U alokace rizik se rozlišují dvě možné zásady. První je zásada centralizace, kdy u této zásady se všechny možná rizika v průběhu výstavby projektu soustřeďují u jedné osoby, ve většině případů u zhotovitele. V případě této zásady bývá strana, na jejíž straně jsou veškerá rizika, náležitě zaplacená. Druhou zásadou je zásada decentralizace, kdy riziko nese ta strana, která je schopná dané riziko lépe ovládat. Podmínky FIDIC jsou vystaveny na druhém principu⁹⁵ a ačkoliv se může zdát, že přístup podle druhého principu je do jisté míry výhodnější, není tomu tak. V případě, že se jedná o dodavatele, který je znalý ve svém oboru, může případná rizika zahrnout již do nabídky. Správný systém alokace rizik je důležitý v předcházení soudních sporů, kdy v případě dobře nastavených pravidel bude riziko sporu podstatně nižší.

U smluvních podmínek Red book je úprava rizik upravena v kapitole 17 nazvané jako riziko a odpovědnost, kdy pro úplnost je nutné zkoumat alokaci rizik v kontextu celé smlouvy. Objednatel odpovídá za rizika plynoucí z pod-článku 17.3., kterými jsou: válka, nepřátelské akty, rebelie, terorismus, revoluce a mnoho dalších. Zvláštní část podmínek Ministerstva dopravy, přidává ještě ztráty a škody v důsledku veřejného provozu během předčasného užívání podle pod-článku 10.5. (předčasné užívání).⁹⁶ Objednatel dále odpovídá za rizika spojená se získáním povolení⁹⁷, odpovídá i za nepředvídatelné fyzické poměry podloží.

Dalším výrazným rizikem, které nese objednatel, jsou archeologické nálezy v místě výstavbového projektu. Podle 4.24 musí být všechny archeologické nálezy na staveništi předány do péče objednatele, který musí zajistit další postup v souladu se zákonem. Postup podle stavebního zákona a jeho § 176 je takový, že v případě archeologického nálezu je stavebník povinen nález neprodleně oznámit stavebnímu úřadu nebo orgánu státní památkové péče. Archeologický nález ve většině případů v praxi způsobuje výrazné zdržení výstavby.

Rizika, která nese zhotovitel jsou upravena v pod-článku 17.1., kdy tato rizika vznikají v souvislosti s tělesným úrazem, nemocí, chorobou nebo smrtí jakékoliv osoby, které vyplývají z projektování, provádění a dokončování díla a odstraňování všech vad zhotovitelem, pokud k nim nedošlo kvůli nedbalosti, úmyslnému jednání nebo porušení smlouvy objednatelem, personálem objednatele nebo jakýmkoli jejich příslušným zástupcem a dalším. Nese veškerá rizika plynoucí z obecného porušení smlouvy. Zhotovitel je povinen nést odpovědnost za péči

⁹⁵ TICHÝ, Milík. *Ovládnání rizika: analýza a management*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 233-234

⁹⁶ Smluvní podmínky Red book pod-článek 17.3.

⁹⁷ Povolení související s územním plánováním a povolováním staveb

o dílo a věci pro dílo určené od zahájení prací až do okamžiku jeho předání objednateli. Vlastníkem díla je však objednatel, což vyplývá i z právní úpravy občanského zákoníku, kde v jeho § 2599 OZ nalezneme úpravu vlastnického práva k dílu. To však neplatí v případě, že zhotovitel zhotovil věc u objednatele, na jeho pozemku nebo na pozemku, který objednatel opatřil, tehdy nabývá vlastnické právo objednatel.

Zhotovitel, nese veškerá rizika, který vznikají při plnění smlouvy. Pod-článek 4.11. říká, že zhotovitel se přesvědčil o správnosti a dostatečnosti přijaté smluvní částky, která je založená na údajích a potřebných informacích z čehož plyne další riziko pro zhotovitele. A to nebezpečí z nedostatečnosti přijaté smluvní částky.⁹⁸

Některá rizika nesou smluvní strany společně. Jako příklad lze uvést ty, které vyplývají z pod-článku 8.4. V tomto případě se jedná o nároky zhotovitele na prodloužení doby na dokončení díla v důsledku variací, podstatná změna v množství položky při doměřování, mimořádně nepříznivé klimatické podmínky, nedostatku lidských zdrojů způsobených epidemií⁹⁹, což může být například současná situace v souvislosti s pandemií covid19. Dalším sdíleným rizikem je zpoždění způsobené úřady upravené v pod-článku 8.5. nebo rizika úprav v důsledku změn v právní úpravě. Částečně se jedná i o situace způsobené vyšší mocí, která je rozebrána výše.

⁹⁸ KLEE, Lukáš. *Smluvní podmínky FIDIC*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s 56

⁹⁹ Smluvní podmínky Red book pod-článek 8.4.

6. Smluvní podmínky FIDIC v kontextu zákona o zadávání veřejných zakázek

6.1. Veřejná zakázka

Jak již bylo zmíněno výše, smluvní podmínky FIDIC se v České republice využívají převážně při realizaci veřejných zakázek na stavební práce. Proto se v této části práce budu zabývat veřejnými zakázkami a postupu při zadávání jednotlivých veřejných zakázek.

Definici pojmu veřejná zakázka v minulosti obsahoval § 7 zákona o veřejných zakázkách¹⁰⁰, který stanovil, že: (1) *Veřejnou zakázkou je zakázka realizovaná na základě smlouvy mezi zadavatelem a jedním či více dodavateli, jejímž předmětem je úplatné poskytnutí dodávek či služeb nebo úplatné provedení stavebních prací. Veřejná zakázka, kterou je zadavatel povinen zadat podle tohoto zákona, musí být realizována na základě písemné smlouvy. Zjednodušeně řečeno zadáním veřejné zakázky dochází k uzavření smlouvy s dodavatelem a získání požadovaného plnění.*

V zákoně č. 134/2016 Sb. (dále jen ZZVZ) o zadávání veřejných zakázek, již nalezneme pouze odvozenou definici, která říká, že zadáním veřejné zakázky se pro účely tohoto zákona rozumí uzavření úplatné smlouvy mezi zadavatelem a dodavatelem, z níž vyplývá povinnost dodavatele poskytnout dodávky, služby nebo stavební práce.¹⁰¹ Cílem veřejných zakázek je, aby došlo k uzavření smlouvy mezi zadavatelem a dodavatelem, kdy takto uzavřená smlouva se stává platnou jejím zveřejněním v Registru smluv. Registr smluv je upraven v zákoně č. 340/2015 o registru smluv, který uvádí, jaké smlouvy podléhají zveřejnění, jsou jimi všechny soukromoprávní smlouvy, smlouvy o poskytnutí dotací nebo návratné finanční výpomoci, pokud je smluvní stranou česká republika, územní samosprávný celek a další.¹⁰²

Celý proces zadávání veřejných zakázek je velmi formalizovaný a lze ho pro porozumění rozdělit do dvou fází. V první fázi dochází k vymezení zadávacích podmínek veřejné zakázky, tedy určení předmětu, požadavků atd., a tyto podmínky představit v zadávací dokumentaci. Tato fáze trvá do okamžiku, kdy uplyne lhůta pro podávání nabídek. V druhé fázi, které se také říká „zadávací řízení v užším smyslu“, jde o samotnou realizaci zadávacího řízení. Začíná

¹⁰⁰ Historická verze: Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů-zrušen k 1.10. 2016

¹⁰¹ BALÝOVÁ, Lucie. *Veřejné zakázky*, 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2020, s.4

¹⁰² Aktuální znění: zákon č.340/2015 sb. O registru smluv, ve znění pozdějších předpisů §2

okamžikem zahájení zadávacího řízení a je ukončeno až samotným uzavřením smlouvy s dodavatelem vybraným na základě stanovených podmínek.¹⁰³

6.2. Druhy veřejných zakázek

Jak již bylo uvedeno výše základní členění veřejných zakázek je veřejná zakázka na poskytnutí dodávky, služby nebo stavebních prací. Podle ustanovení § 2 odst. 2 ZZVZ, který odkazuje na § 14 odst. 1-3 a § 174 odst. 2 a 3 mohou být veřejnou zakázkou i koncese na služby a koncese na stavební práce. Veřejnou zakázkou na dodávky potom může být například nákup vybavení. Veřejnou zakázkou na služby je poskytnutí jakýchkoliv činností, pokud nespádají pod stavební práce. Veřejnou zakázkou na stavební práce je například zhotovení stavby.

Veřejné zakázky můžeme dále rozlišovat na základě předpokládané hodnoty, kdy odlišení na základě tohoto kritéria je velmi podstatné, protože nám určí, v jakém režimu bude probíhat konkrétní zadávací řízení. Institut předpokládané hodnoty je upraven v § 16 ZZVZ. Předpokládanou hodnotou se rozumí finanční vyjádření předpokládané výše úplaty, do této úplaty se musí započítat hodnoty všech předpokládaných plnění na základě smlouvy.

Předpokládaná hodnota musí být určena ještě před zahájením zadávacího řízení. Zadávací řízení poté probíhá buď v podlimitním režimu nebo nadlimitním režimu nebo bude probíhat, jako zakázka malého rozsahu¹⁰⁴. Předpokládaná hodnota je vždy určena bez DPH. Určení probíhá na základě všech dostupných informací, které zadavatel má o obdobných zakázkách stejného typu. Zákon obsahuje množství pravidel pro určení předpokládané hodnoty. V případě, že zadavatel určí předpokládanou hodnotu a vybere druh zadávacího řízení, nemůže ho po zahájení již měnit.

Finanční limity pro určení nadlimitní veřejné zakázky upravuje nařízení vlády č. 172/2016 Sb. o stanovení limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek. Z tohoto nařízení jasně vyplývá pro veřejné zadavatele, jak určit druh dané zakázky ve vztahu k předpokládané hodnotě budoucího závazku na poskytnutí dodávky, služby nebo stavební práce. Podle současné úpravy¹⁰⁵ se nadlimitní veřejnou zakázkou na stavební práce rozumí dle § 4 nařízení vlády č. 172/2016 Sb. zakázka od 137366000 Kč.

Zvláštní kategorií jsou zakázky malého rozsahu, podle § 27 se jedná o veřejné zakázky jejíž předpokládaná hodnota bude stejná nebo nižší než 2 000.000 Kč v případě, že se jedná o dodávku

¹⁰³ Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. *Stručný průvodce zadavatele světem veřejných zakázek*. Díl 1. Praha, 2019, str.7 Dostupné na: <https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/aktuality-z-verejnych-zakazek/2699-strucny-pruvodce-zadavatele-svetem-verejnych-zakazek.html>

¹⁰⁴ Aktuální znění: zákon č.134/2016 sb. o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁵ K aktualizaci tohoto nařízení dochází pravidelně každé dva roky

nebo služby a 6.000.000Kč v případě stavebních prací¹⁰⁶. Tyto zakázky není zadavatel povinen zadávat v zadávacím řízení, což vyplývá z ustanovení § 31 ZZVZ, musí se však i v tomto případě držet zásad, které jsou rozebrány níže.

Mimo výše uvedené zná zákon o zadávání veřejných zakázek ještě jeden režim a to zakázky, které lze zadat ve zjednodušeném režimu. Jedná se o specifické veřejné zakázky, kdy předmětem jsou služby uvedené v příloze č.4 ZZVZ, jako příklad lze uvést hotelové služby, právní služby nebo poštovní služby.¹⁰⁷

6.3. Veřejná zakázka na stavební práce

Veřejné zakázky lze podle zákona rozdělit do třech různých kategorií, jak bylo rozebráno výše. Vzhledem k tématu této diplomové práce, smluvních podmínek FIDIC, které jsou využívány pro realizaci staveb, jsou veřejné zakázky na stavební práce pro zpracování nejpodstatnější.

Veřejné zakázky na stavební práce, jsou zakázky jejímž předmětem je realizace stavby nebo činnost s výstavbou související. Tento typ veřejných zakázek, tvoří největší objem finančních prostředků, které jsou vynakládány na veřejné zakázky. Jedná se o zakázky na provedení nové stavby, změny již dokončené stavby, udržovací práce na stavbě, odstranění stávající stavby a další. Stavební zakázkou je i výstavba dopravní a inženýrské stavby.¹⁰⁸

Veřejné zakázky na stavební práce od ostatních veřejných zakázek liší, zejména v tom ohledu, že stavba je dynamickým procesem, kdy v průběhu výstavby dochází k množství změn. K těmto změnám dochází často z důvodů, které jsou nezávislé na vůli zadavatele, jako příklad lze uvést neznámé geologické poměry na staveništi. Ve výkazu výměr, který je poskytnut během zadávacího řízení, není možné určit rozsah všech položek práce, materiálů atd.¹⁰⁹

6.4. Zásady

Většina právních předpisů v České republice má ve svém úvodu upraveny základní zásady, ani zákon o zadávání veřejných zakázek není výjimkou. Úpravu základních zásad¹¹⁰ nalezneme v § 6 ZZVZ, zařazení základních zásad mezi obecná ustanovení, znamená, že je nutné je dodržovat ve všech fázích zadávacího řízení. Díky základním zásadám dochází k vytvoření

¹⁰⁶ Aktuální znění: zákon č.134/2016 sb. o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁷ Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Stručný průvodce zadavatele světem veřejných zakázek. 1.díl. Praha 2019. Str.47 Dostupné na: <https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/aktuality-z-verejnych-zakazek/2699-strucny-pruvodce-zadavatele-svetem-verejnych-zakazek.html>

¹⁰⁸JURČÍK, Radek. *Veřejné zakázky a koncese*, 2. vydání, Praha: C.H. Beck, 2014, s. 139 - 142

¹⁰⁹ Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 28.2.2008, č.j.: S272/2007/VZ-04580/2008/510/jl, [cit. 25.04.2014]. dostupné z: <http://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/sbirky-rozhodnuti/detail-7421.html>.

¹¹⁰ Zásady jsou vůdčí právní ideje

podmínek řádné hospodářské soutěže a konkurenčního prostředí. Mezi zásady podle výše zmíněného ustanovení patří zásada transparentnosti a přiměřenosti. Kdy první ze zásad je požadavek, aby zadávací řízení probíhalo takovým způsobem, že bude možná jeho přezkoumatelnost a veškeré informace budou podléhat zveřejnění, aby bylo umožněno zúčastnit každému potencionálnímu uchazeči¹¹¹. Dále je nutné, aby podmínky ale i jednotlivé pojmy byly určeny tak, že jejich výklad bude nesporný.

Druhá zásada pak znamená, že zadávací řízení by mělo probíhat tak, aby se ho mohl zúčastnit co nejširší okruh osob. Tedy, aby nebyly stanoveny nepřiměřené požadavky. Každý požadavek by proto měl být odůvodnitelný, objektivně potřebný, vhodný dosáhnout požadovaného cíle, a co nejméně omezovat soutěž dodavatelů.¹¹²

Další zásadou je zásada rovného zacházení, kdy je to určitý požadavek na zadavatele, aby se všemi dodavateli zacházel stejně v průběhu celého zadávacího řízení. S touto zásadou dle mého názoru souvisí i zásada zákazu diskriminace.

Ve třetím odstavci je obsažena zásada, že zadavatel nesmí omezovat účast v zadávacím řízení dodavatelům, kteří mají sídlo v členském státě EU, nebo jiným státům které mají s Českou republikou uzavřenou mezinárodní smlouvu v této oblasti¹¹³.

6.5. Veřejný zadavatel

Veřejný zadavatel je klíčovou osobou ve veřejných zakázkách, jelikož je to právě zadavatel, kdo určuje, co bude předmětem veřejné zakázky a jak bude řízení probíhat. Zadavatel je povinen v průběhu celého řízení dodržovat pravidla stanovené zákonem, který omezuje jeho smluvní volnost. Veřejným zadavatelem může být dle § 4 ZZVZ Česká republika, popřípadě její organizační složky (například Ministerstvo dopravy). Organizační složky, které mohou být veřejným zadavatelem jsou vyjmenovány v § 3 zákona¹¹⁴ o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

Dalším veřejným zadavatelem je Česká národní banka, státní příspěvková organizace (příkladem státní příspěvkové organizace může být například Agentura pro podporu podnikání a investic Czechinvest), územní samosprávný celek (například hlavní město Praha) nebo

¹¹¹ DVOŘÁK, David a kol., *Zákon o zadávání veřejných zakázek*, 1.vydání, 2017, Praha, C.H.Beck, 44-53

¹¹² Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. *Stručný průvodce zadavatele světem veřejných zakázek*. Díl 1. Praha, 2019, str.27 Dostupné na: <https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/aktuality-z-verejnych-zakazek/2699-strucny-pruvodce-zadavatele-svetem-verejnych-zakazek.html>

¹¹³ Aktuální znění: zákon č.134/2016 sb. O zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁴ Aktuální znění: zákon č.219/2000 sb. O majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů

právnícká osoba, pokud byla založena za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu nebo je financována jiným veřejným zadavatelem.¹¹⁵

Ve druhém odstavci je určeno že zadavatelem mohou být i jiné subjekty: *zadavatelem je osoba, která k úhradě nadlimitní nebo podlimitní veřejné zakázky použije více než 200000000 Kč, nebo více než 50 % peněžních prostředků, poskytnutých z*

a) rozpočtu veřejného zadavatele,

b) rozpočtu Evropské unie nebo veřejného rozpočtu cizího státu s výjimkou případů, kdy je veřejná zakázka plněna mimo území Evropské unie.

Ve většině případů však bude zadavatelem osoba veřejného práva, stát respektive jeho organizační složky. Postup podle tohoto zákona však může zvolit i soukromá osoba, v případě že chce postup při zadávávání zakázky podle formálních pravidel.

Zákon navíc umožňuje, že k zadání veřejné zakázky může dojít i společně s více zadavateli, a to i s osobou, která není povinna postupovat na základě tohoto zákona. Jedinou podmínkou je, aby zadavatelé měli mezi sebou uzavřenou smlouvu.¹¹⁶ Tato smlouva musí obsahovat úpravu vztahů mezi zadavateli, ale i jak budou vystupovat navenek vůči třetím osobám. Ke společnému zadávání může dojít i v případě, kdy jsou zadavatelé z různých členských států Evropské unie.

Spojení zadavatelů přitom není podmíněno vlastnostmi plnění, které budou společně poptávat. Je však jasné, že poptávané dodávky, služby nebo stavební práce bude v zájmu všech takto sdružených zadavatelů. Příkladem takového spojení zadavatelů může být situace, kdy dvě obce spojuje chodník, který je potřeba zrekonstruovat¹¹⁷. Jednou z výhod tohoto postupu může být rozdělení administrativní zátěže mezi více subjektů a zároveň se spojení zadavatelů jeví jako hospodárnější řešení.

Speciálním institutem je poté centrální zadavatel, který je upraven v § 9 ZZVZ: *Centrálním zadavatelem je zadavatel podle § 4 odst. 1 nebo 3 anebo zadavatel podle práva jiného členského státu, který provádí centralizované zadávání spočívající v tom, že provádí zadávací řízení nebo zvláštní postupy podle části šesté, v nichž*

a) pořizuje dodávky či služby, které následně přenechá jednomu nebo více zadavatelům za cenu nikoliv vyšší, než za kterou byly pořizeny, nebo

b) jiný zadavatel nebo zadavatelé pořizují dodávky, služby nebo stavební práce.

V prvním případě centrální zadavatel pořizuje dodávku nebo služby, které následně přenechá zadavatelům, aniž by došlo k navýšení ceny. Tento postup však není možný použít

¹¹⁵ Aktuální znění: zákon č.134/2016 sb. O zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁶ Aktuální znění: zákon č.134/2016 sb. O zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁷ DVOŘÁK, David a kol., *Zákon o zadávání veřejných zakázek*, 1.vydání, 2017, Praha, C.H.Beck, 54-57

v případě, že se jedná o stavební práce. Druhý případ probíhá na základě zmocnění, kdy zadavatel zmocní centrálního zadavatele, aby realizoval zadávací řízení, tento postup je možný u všech druhů veřejných zakázek.

Základním rozdílem mezi společným zadáváním a centrálním zadavatelem je, že v případě centrálního zadavatele se jedná o dlouhodobou spolupráci. Kdežto společné zadávání je spíše určeno pro jednorázové případy a na konkrétní zakázky. Centrální zadávání je určitou formou spolupráce, přičemž veškeré náklady a administrativní zátěž související se zadávacím řízením. Leží právě na centrálním zadavateli. Centrální zadavatel navíc nese plnou odpovědnost za průběh zadávacího řízení, kdy i v tomto případě je nezbytné, aby mezi všemi stranami byla uzavřena písemná smlouva.¹¹⁸

6.6. Dodavatel

Definici tohoto pojmu nalezneme v § 5 ZZVZ: *Dodavatelem se rozumí osoba, která nabízí poskytnutí dodávek, služeb nebo stavebních prací, nebo více těchto osob společně. Za dodavatele se považuje i pobočka závodu; v takovém případě se za sídlo dodavatele považuje sídlo pobočky závodu.* Důvodová zpráva uvádí, že dodavatel může být jak osoba soukromého práva, tak i osoba veřejného práva, fyzická i právnická osoba. Z čehož plyne, že dodavatelem může být jakákoliv osoba bez jakéhokoli omezení. Není ani podstatné, jestli danou dodávku, služby nebo stavební práce vykonává za účelem zisku nebo za jiným účelem. Je jasně stanoveno, že zadávací řízení nesmí být podmíněno právní formou dodavatele¹¹⁹.

Dřívější úprava obsahovala mimo pojmu dodavatel ještě zájemce a uchazeče, kdy uchazečem se rozuměla osoba, která podala nabídku v zadávacím řízení. Zájemcem se potom rozuměla osoba, která podala žádost o účast k řízením uvedených v příslušném ustanovení.

6.7. Druhy zadávacího řízení

V případě, že zadavatel určí druh veřejné zakázky podle předmětu plnění a podle předpokládané hodnoty, přistoupí se k určení druhu zadávacího řízení.

Definici pojmu zadávacího řízení nalezneme v judikatuře, která říká: *Zákonem stanovený postup zadavatele směřující k uzavření smlouvy mezi zadavatelem na jedné straně a dodavatelem příslušného plnění na druhé straně. Zadávacím řízením je tedy třeba rozumět soubor zákonem stanovených předkontrakčních a kontrakčních práv a povinností*

¹¹⁸ DVOŘÁK, David a kol., *Zákon o zadávání veřejných zakázek*, 1.vydání, 2017, Praha, C.H.Beck, 54-57

¹¹⁹ Důvodová zpráva k zákonu o zadávání veřejných zakázek

zadavatele, jež mu svědčí a jež jej stíhají v době od oznámení zadávacího řízení do okamžiku zveřejnění výsledků zadávacího řízení.....¹²⁰.

Jak již bylo uvedeno výše zákon rozeznává tři režimy: nadlimitní, podlimitní a veřejné zakázky malého rozsahu, kdy ne všechny druhy zadávacího řízení lze použít na všechny režimy. Lze však říci, že otevřené řízení a užší řízení jde využít téměř bez omezení na všechny druhy i režimy.

Výčet jednotlivých druhů zadávacích řízení obsahuje § 3 ZZVZ těmito druhy jsou zjednodušené podlimitní řízení, otevřené řízení, užší řízení, jednací řízení s uveřejněním, jednací řízení bez uveřejnění, řízení se soutěžním dialogem, řízení o inovačním partnerství, koncesní řízení, nebo řízení pro zadání veřejné zakázky ve zjednodušeném režimu¹²¹. V ZZVZ jsou v části šesté navíc upraveny tzv. zvláštní postupy zadávání. Je na veřejném zadavateli, který typ zadávacího řízení zvolí od jednoduchých po administrativně složitější, omezen ve výběru je režimem zakázky. Nejčastěji však se v praxi využívá otevřené řízení, užší řízení a zjednodušené podlimitní řízení. Ostatní typy řízení jsou zde pro případ, kdy veřejný zadavatel například nemá jasnou představu o předmětu veřejné zakázky, kdy cílem zadávacího řízení může být najít nejvhodnější řešení, kterým budou potřeby veřejného zadavatele uspokojeny.¹²²

6.7.1. Zjednodušené podlimitní řízení

Zjednodušené podlimitní řízení může být využito v případě, že se jedná o podlimitní zakázku. A u stavebních prací, je ještě další kritérium, že předpokládaná hodnota nepřekročí 50 mil. Kč bez DPH. Toto řízení, jak již může být patrné z jeho názvu je určitým způsobem jednodušší oproti těm, které jsou rozebrány níže. Jedná se o jednofázové řízení.

Zadavatel uveřejněním výzvy k podání nabídek oslovuje neomezený okruh dodavatelů¹²³. Tato výzva je uveřejněna na profilu zadavatele a nepodléhá zveřejnění podle § 212 ZZVZ a musí obsahovat alespoň tyto náležitosti: identifikační údaje zadavatele, údaje o přístupu k zadávací dokumentaci, lhůtu pro podání nabídek, způsob podání nabídek včetně informace o tom, v jakém jazyce mohou být podány, požadavky na prokázání kvalifikace včetně požadovaných dokladů a pravidla pro hodnocení nabídek podle § 115 ZZVZ¹²⁴. Sám zadavatel však může výzvu k podání nabídky adresovat i konkrétním dodavatelům, u kterých má za to, že jsou schopni následnou zakázku realizovat, musí však dodržet podmínku, že nabídka bude

¹²⁰ Rozhodnutí úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 6.4. 2007 č.j.: R039,040/2006/02-07000/2007/310-Šp- Bod 56

¹²¹ Aktuální znění: zákon č.134/2016 sb. O zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

¹²² Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. *Stručný průvodce zadavatele světem veřejných zakázek*. Díl 2. Praha, 2019, str.21 Dostupné na: <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/informacni-listy.html>

¹²³ Aktuální znění: zákon č.134/2016 sb. O zadávání veřejných zakázek §53

¹²⁴ Aktuální znění: zákon č. 134/2016 Sb. Příloha č.6

odeslána minimálně 5 dodavatelům.¹²⁵ Po celou lhůtu k podávání nabídek musí být na stránkách zadavatele zveřejněna zadávací dokumentace. Tato lhůta dle zákona činí nejméně 11 pracovních dní.

Následující kroky zadávacího řízení ve zjednodušeném režimu jsou stejné jako v případě otevřeného řízení a užšího řízení, které jsou rozebrány níže. Důvodem pro úpravu tohoto typu řízení, bylo urychlení celého procesu u menších zakázek, kdy zadavatel nezkoumá do podrobností, zda jsou splněné kvalifikace ze strany dodavatele.¹²⁶

6.7.2. Otevřené řízení

Otevřené řízení je nejčastěji využívaným typem řízení, vzhledem k jeho univerzální využitelnosti, lze ho využít jak v nadlimitním, tak podlimitním režimu¹²⁷. Otevřené řízení je typem řízení, které je otevřené pro všechny dodavatele. Otevřené řízení podléhá zveřejnění ve Věstníku veřejných zakázek podle § 212 ZZVZ, pokud se jedná o nadlimitní veřejnou zakázku musí dojít ke zveřejnění ještě v Úředním věstníku Evropské unie.

Následně po zveřejnění zahájení zadávacího řízení zveřejní zadavatel i zadávací dokumentaci. V případě tohoto řízení musí lhůta pro podávání nabídek činit nejméně 30 dnů, v případě, že se jedná o nadlimitní veřejnou zakázku, pokud se bude jednat o podlimitní veřejnou zakázku bude lhůta činit výše zmíněných 11 pracovních dnů. Takto stanovená lhůta je pouze lhůtou minimální zadavatel by ji měl přizpůsobit složitosti veřejné zakázky. V této lhůtě dodavatelé podávají své nabídky, pozdě zasláná nabídka nemůže být akceptována. V průběhu podávání nabídek se zadavatel nesmí s jejich obsahem seznámit.

Po skončení lhůty k podávání nabídek dochází k otevírání obálek. Výběr dodavatele může probíhat dvěma způsoby. Buď bude vybrána ta nejvýhodnější a až poté se bude kontrolovat, zda splňuje veškeré podmínky. Nebo se tzv. zaměří na všechny nabídky, jestli splňují podmínky a poté z ní vyberou tu nejvýhodnější. Po výběru nejvýhodnější nabídky je zadavatel povinen oznámit tuto skutečnost všem účastníkům zadávacího řízení. Veřejný zadavatel však nesmí okamžitě uzavřít smlouvu s jím vybraným dodavatelem, jelikož všichni účastníci mají právo podat námitky. Tento postup upravuje ZZVZ v § 246:

(1) Zadavatel nesmí uzavřít smlouvu s dodavatelem

¹²⁵ V tomto případě musí danou výzvu k podání nabídky zaslat nejméně 5 dodavatelům

¹²⁶ ONDRYÁŠ, Milan. *Zjednodušené podlimitní řízení zjednodušeně*. 29.8.2019. Epravo.cz Dostupné na: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zjednodusene-podlimitni-rizeni-zjednodusene-109831.html>

¹²⁷ DVORÁK, David a kol., *Zákon o zadávání veřejných zakázek*, 1.vydání, 2017, Praha, C.H.Beck s. 345-347

a) před uplynutím lhůty pro podání námitek proti rozhodnutí o vyloučení účastníka zadávacího řízení, o výběru dodavatele nebo proti úkonu dobrovolného oznámení o záměru uzavřít smlouvu,

b) do doby doručení rozhodnutí o námitkách stěžovateli, byly-li námitky podány,

c) před uplynutím lhůty pro podání návrhu na zahájení řízení o přezkoumání úkonů zadavatele, pokud podané námitky odmítl,

d) ve lhůtě 60 dnů ode dne zahájení řízení o přezkoumání úkonů zadavatele, pokud byl návrh na zahájení řízení podán včas; zadavatel však může i v této lhůtě smlouvu uzavřít, pokud Úřad návrh zamítl nebo bylo správní řízení vedené o návrhu zastaveno a takové rozhodnutí nabylo právní moci. Marným uplynutím této lhůty dochází k uzavření smlouvy mezi zadavatelem a dodavatelem, a to bez zbytečného odkladu. Po uzavření smlouvy má zadavatel uveřejňovací povinnost, tím je celý proces zadávacího řízení ukončen.¹²⁸

6.7.3. Užší řízení

Dalším typem je užší řízení. Jako v přechozím případě může být využito, jak pro v nadlimitním, tak v podlimitním režimu. Řízení se rozpadá do dvou fází.

V první fázi dochází k zahájení podle § 212 ZZVZ tedy uveřejněním formuláře ve Věstníku veřejných zakázek. Tímto zahájením veřejný zadavatel vyzývá dodavatele, aby projevíli zájem účastnit se zadávacího řízení. V případě, že zadavatelé projeví zájem účastnit se zadávacího řízení, posoudí zadavatel, zda mají dostačující kvalifikaci. Lhůta pro podání žádosti o účast v zadávacím řízení, je stejně jako u předchozího typu řízení, stanovena jako minimální. A i zde platí doporučení určit lhůtu přiměřenou složitosti veřejné zakázky. Zadávací dokumentace, která podléhá zveřejnění, může být i v tomto případě vysvětlována pomocí institutu vysvětlení zadávací dokumentace, který je upraven v § 98 ZZVZ. Po uplynutí lhůty dochází k otevření žádostí o účast v zadávacím řízení, v případě že některý z žadatelů o účast nebude splňovat potřebnou kvalifikaci bude ze zadávacího řízení vyloučen.

Ve druhé fázi zadavatel vyzývá kvalifikované dodavatele k podání nabídky¹²⁹. Tato výzva k podávání nabídek musí splňovat podmínky stanovené v příloze č.6 ZZVZ. Těmito podmínkami jsou: identifikační údaje zadavatele, odkaz na uveřejněné oznámení o zahájení zadávacího řízení, údaje o přístupu k zadávací dokumentaci, lhůtu pro podání nabídek, způsob podání nabídek včetně informace o tom, v jakém jazyce mohou být podány a pravidla pro

¹²⁸ Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. *Stručný průvodce zadavatele světem veřejných zakázek*. Díl 2. Praha, 2019, str.9 Dostupné na: <https://www.uoohs.cz/cs/informacni-centrum/informacni-listy.html>

¹²⁹ DVORÁK, David a kol., *Zákon o zadávání veřejných zakázek*, 1.vydání, 2017, Praha, C.H.Beck s.21

hodnocení nabídek.¹³⁰ Následující fáze řízení jsou téměř totožné s otevřeným řízením. Po uplynutí lhůty k podání nabídek následuje otevření těchto nabídek a výběr té nejvýhodnější.

6.7.4. Ostatní druhy zadávacího řízení

Jednací řízení s uveřejněním není oproti předchozím typům řízení univerzální. Veřejný zadavatel ho nemůže použít bez dalšího. Může ho použít bez omezení pouze v případě, že se jedná o podlimitní režim nebo pokud se jedná o sektorovou zakázku. V ostatních případech lze toto řízení použít, jsou-li dodrženy podmínky stanovené zákonem v § 60 odst.1 ZZVZ. Toto řízení probíhá ve třech fázích.

Zbývající druhy zadávacího řízení (jednací řízení bez uveřejnění, řízení se soutěžním dialogem, řízení o inovačním partnerství, koncesní řízení a řízení zadávané ve zjednodušeném režimu) jsou jasně definovány zákonem, který stanoví přesné podmínky pro jejich užití.¹³¹ Speciálním druhem je soutěž o návrh, který je zaměřený k získání návrhu nebo konceptu. Jako příklad Úřad pro ochranu hospodářské soutěže uvádí plán v oblasti územního plánování nebo architektonické služby. Tyto typy zadávacího řízení jsou do značné míry složité a je třeba pro dodržení všech podmínek odborných znalostí.

6.8. Zadávací podmínky

Jedná se o souhrn všech podmínek, které veřejný zadavatel stanovil pro účast v konkrétním zadávacím řízení. Stanovením základních podmínek veřejný zadavatel docílí získání nabídek, které budou vzájemně porovnatelné. Těmito podmínkami se rozumí: podmínky průběhu řízení, podmínky účasti na zadávacím řízení, pravidla pro snížení počtu účastníků zadávacího řízení nebo snížení počtu předběžných nabídek nebo řešení, pravidla pro hodnocení nabídek, další podmínky pro uzavření smlouvy na veřejnou zakázku podle § 104 ZZVZ¹³².

6.9. Zadávací dokumentace

Zadávací dokumentace je hlavním prostředkem, kterým veřejný zadavatel určuje, co konkrétně bude předmětem veřejné zakázky, vymezuje požadavky a finanční prostředky k tomu určené, dále specifikuje podmínky pro zadávací řízení. Jedná se o soubor nejdůležitějších dokumentů, údajů, požadavků a technických podmínek zadavatele, které ve svém souhrnu vymezují předmět dané veřejné zakázky. Zadávací dokumentace obsahuje i výše rozebrané zadávací podmínky. Zadávací podmínky naopak představují konkrétní vyjádření jednotlivých požadavků či parametrů definovaných zadavatelem. A tedy skutečný obsah

¹³⁰ Aktuální znění: zákon č.134/2016 Sb. O zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

¹³¹ Aktuální znění: zákon č.134/2016 sb. O zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

¹³² BALÝOVÁ, Lucie. *Veřejné zakázky, 2. vydání*. Praha: C.H. Beck, 2020, s.34-143

požadavků zadavatele, který je formálně zachycen v zadávací dokumentaci¹³³. Zadávací dokumentace by měla být natolik detailní, aby z ní bylo jasné poznatelné, co zadavatel potřebuje k uspokojení svých potřeb. Jasné vymezení předmětu je podstatné také z důvodu, aby mohly být nabídky dodavatelů porovnatelné.

V ustanovení § 28 ZZVZ nalezneme definici pojmu zadávací dokumentace, podle zmíněného ustanovení se jí rozumí: *zadávací dokumentací veškeré písemné dokumenty obsahující zadávací podmínky, sdělované nebo zpřístupňované účastníkům zadávacího řízení při zahájení zadávacího řízení, včetně formulářů podle § 212 a výzev uvedených v příloze č. 6 k tomuto zákonu.*

Zadávací dokumentace musí vždy obsahovat identifikační údaje zadavatele, adresu profilu zadavatele, podrobná specifikace veřejné zakázky, požadavky na prokázání kvalifikace, lhůtu a způsob podávání nabídek. A v poslední řadě pravidlo pro hodnocení jednotlivých nabídek. Podle stručného průvodce zadavatelem veřejných zakázek vydaným Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže je vhodné již v zadávací dokumentaci určit smluvní podmínky týkající se vlastní realizace veřejné zakázky, popřípadě by měla obsahovat i návrh smlouvy¹³⁴, tedy v případě veřejné zakázky na stavební práce např. smluvní podmínky FIDIC.

Vzhledem k zaměření této práce na stavební zakázky budeme se dále zabývat rozsahem zadávací dokumentace pro veřejné zakázky na stavební práce. Rozsah dokumentace veřejné zakázky na stavební práce upravuje Vyhláška č.169/2016 Sb. o stanovení rozsahu dokumentace veřejné zakázky na stavební práce a soupisu stavebních prací, dodávek a služeb s výkazem výměr, která ve svém § 2 odkazuje na vyhlášku č.499/2006 Sb. o dokumentaci staveb a Vyhlášku 146/2008Sb o rozsahu a obsahu projektové dokumentace dopravních staveb. Na tyto vyhlášky se přímo odkazuje ZZVZ ve svém § 92 který stanoví technické podmínky veřejné zakázky na stavební práce, kdy podle tohoto ustanovení: *Má se za to, že technické podmínky jsou stanoveny v podrobnostech nezbytných pro účast dodavatele v zadávacím řízení, pokud zadávací dokumentace veřejných zakázek na stavební práce obsahuje a) dokumentaci v rozsahu stanoveném vyhláškou Ministerstva pro místní rozvoj a b) soupis stavebních prací, dodávek a služeb s výkazem výměr v rozsahu stanoveném vyhláškou Ministerstva pro místní rozvoj.*

Projektová dokumentace musí obsahovat podle výše uvedených vyhlášek, v případě že se jedná o veřejnou zakázku na stavební práce týkající se výstavby silnic, dálnic, místních komunikací a veřejně přístupných účelových komunikací, podle přílohy č.6 zmíněné vyhlášky:

¹³³ DVOŘÁK, David a kol., Zákon o zadávání veřejných zakázek, 1.vydání, 2017, Praha, C.H.Beck s.147

¹³⁴ Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. *Stručný průvodce zadavatele světem veřejných zakázek*. 2.díl. Praha 2019 Dostupné na: <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/informacni-listy.html>

průvodní zprávu, souhrnnou technickou zprávu, situační výkresy, dokumentaci objektů a technických a technologických zařízení¹³⁵ a v případě vyhlášky o dokumentaci staveb: průvodní zpráva, souhrnná technická zpráva, situační výkresy, dokumentace objektů a technických a technologických zařízení. Projektová dokumentace musí být podle zmíněných vyhlášek vypracována tak, aby mohla být podkladem pro vypracování soupisu prací, dodávek a služeb s výkazem výměr.¹³⁶

6.10. Smluvní mechanismy FIDIC v kontextu zákona o zadávání veřejných zakázek

Jak již bylo řečeno v úvodu, smluvní podmínky FIDIC jsou s veřejným právem úzce provázány. Na našem území dochází ke střetu s veřejným právem právě v případě zákona o zadávání veřejných zakázek, a to zejména z důvodu využití smluvních podmínek veřejnými zadavateli. Proto je nutné, aby se jednotlivé pod-články smluvních podmínek FIDIC vykládaly v souladu s tímto zákonem.

V této části práce je důležité upozornit na právní úpravu změn smlouvy, změn vyžadujících výhradu v zadávací dokumentaci, měření, claimů, prodloužení doby pro dokončení, variací, zlepšení díla a akcelerace.

6.10.1. Změny v kontextu zákona o zadávání veřejných zakázek

Zákon o zadávání veřejných zakázek v otázce změn smluv, přejímá úpravu směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2014/24/EU o zadávání veřejných zakázek, které se změnám věnuje ve svém článku 72., kde jsou vyjmenovány případy kdy lze změnit smlouvu bez zadávání nového řízení¹³⁷. Stejně znění obsahuje i směrnice Parlamentu a Rady EU 2014/25/EU o sektorových veřejných zakázkách.

Proces změn v režimu smluvních podmínek podle Red book, jak je popsán výše musí být v souladu se ZZVZ. Jak již bylo uvedeno výše v ZZVZ jsou změny obsaženy v § 100, § 222 a poslední je v § 66. Změny lze podle tohoto zákona rozlišovat do dvou základních kategorií¹³⁸. První kategorii se jedná o změny vyžadující výhradu v zadávací dokumentaci, kdy: *„Zadavatel si může v zadávací dokumentaci vyhradit změnu závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku nebo rámcové dohody, pokud jsou podmínky pro tuto změnu a její obsah jednoznačně vymezeny a*

¹³⁵ Aktuální znění: Vyhláška Ministerstva dopravy č.146/2008 Sb. o rozsahu a obsahu projektové dokumentace dopravních staveb, ve znění pozdějších předpisů

¹³⁶ Aktuální znění: Vyhláška Ministerstvo pro místní rozvoj č.499/2006 Sb. o dokumentaci staveb, ve znění pozdějších předpisů

¹³⁷ Aktuální znění: Směrnice Evropského Parlamentu a Rady č. 2014/24/EU, ve znění pozdějších předpisů

¹³⁸ Aktuální znění: Zákon 134/2016 Sb. O zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

změna nemění celkovou povahu veřejné zakázky. Taková změna se může týkat rozsahu dodávek, služeb nebo stavebních prací, ceny nebo jiných obchodních nebo technických podmínek. Podmínkou pro tyto změny je, že jsou jednoznačně vymezeny a že změna nemění celkovou povahu veřejné zakázky a změny se budou týkat rozsahu dodávek, služeb nebo stavebních prací, ceny nebo jiných obchodních nebo technických podmínek¹³⁹. Mezi tyto změny je možné řadit například inflační doložku nebo úpravy v případě, že se změní právní úprava, doměřování a tzv. smluvní opční právo. Metodika státního fondu dopravní infrastruktury doporučuje, co nejvíce změn vyhradit v souladu s výše zmíněných ustanovením, pokud je zadavatel schopen dodržet stanovené podmínky.¹⁴⁰

Změny umožněné ze zákona, jsou druhou kategorií změn obsažených v zákoně o zadávání veřejných zakázek a jsou obsaženy v § 222¹⁴¹. Tyto změny jsou prováděny v souladu s postupem změnového řízení podle smluvních podmínek Red book, které je popsáno výše. V rámci této kategorie rozlišujeme záměnu položek v položkovém rozpočtu, nezbytné dodatečné práce a nepředvídatelné změny, nezbytné práce, nepředvídatelné změny, změna de minimis, dodatečné dodávky zadávané v jednacím řízení bez uveřejnění. Podle metodiky Státního fondu dopravní infrastruktury by k změnám mělo docházet na základě pořadí uvedeného v předchozí větě.

Záměna položek podle § 222 odst. (7) je možná v případě, že se nebude jednat o podstatné změny. Odpověď na otázku, co se rozumí být podstatnou změnou, dává samotné ustanovení § 222 odst. (7) který stanoví: *Za podstatnou změnu závazku ze smlouvy dle odstavce 3 na veřejnou zakázku, jejímž předmětem je provedení stavebních prací, se nepovažuje záměna jedné nebo více položek soupisu stavebních prací jednou nebo více položkami, za předpokladu že a) nové položky soupisu stavebních prací představují srovnatelný druh materiálu nebo prací ve vztahu k nahrazovaným položkám,*

b) cena materiálu nebo prací podle nových položek soupisu stavebních prací je ve vztahu k nahrazovaným položkám stejná nebo nižší,

c) materiál nebo práce podle nových položek soupisu stavebních prací jsou ve vztahu k nahrazovaným položkám kvalitativně stejné nebo vyšší a

d) zadavatel vyhotoví o každé jednotlivé záměně přehled obsahující nové položky soupisu stavebních prací s vymezením položek v původním soupisu stavebních prací, které jsou takto

¹³⁹ KLEE, Lukáš. *Smluvní podmínky FIDIC. 2. vydání*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, 135s.

¹⁴⁰ KLEE, Lukáš, DVORÁK, David: Metodika státního fondu dopravní infrastruktury. Dostupné na: https://www.sfdi.cz/soubory/obrazky-clanky/metodiky/2018_metodika_variaci_1_vydani.pdf

¹⁴¹ Aktuální znění: zákon č. 134/2016 Sb. O zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů

nahrazovány, spolu s podrobným a srozumitelným odůvodněním srovnatelnosti materiálu nebo prací podle písmene a) a stejné nebo vyšší kvality podle písmene c)

Podle pod-článku 13.3. jsou možné pouze takové změny, které jsou nutné, aby mohlo být dílo dokončeno nebo jsou-li nutné pro odstranění vad.

Nezbytné dodatečné práce a nepředvídatelné změny jsou upraveny v § 222 odst.5 a § 222 odst.6 ZZVZ. Tyto dvě kategorie lze aplikovat nezávisle na sobě. Mají však některé rysy shodné. V obou případech je nutné, aby změny byly uveřejněny ve Věstníku veřejných zakázek v souladu s § 212 ZZVZ. Povolený rozsah dodatečných prací i povolená hodnota změny jsou stanoveny na 50% původní hodnoty závazku¹⁴² v případě, že jsou uplatňovány samostatně. Dále platí podle § 222 odst.9 ZZVZ, že nárůst ceny podle zmíněných kategorií změn nesmí překročit 30 %, kdy výpočet 30 % probíhá tak, že se určí rozdíl mezi nárůstem a zmenšením ceny. Ke zmenšení ceny dochází odečtením plnění, ke kterým nedošlo.

Nezbytné práce jsou všechny práce, které jsou nezbytně nutné k tomu, aby mohlo dojít k úspěšnému dokončení veřejné zakázky. Podmínkami pro tuto kategorii změn jsou: dodatečné stavební práce, služby nebo dodávky, které nebyly zahrnuty v původním závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku. Dodatečná plnění jsou nezbytná a změna v osobě dodavatele buď není možná z ekonomických anebo technických důvodů, spočívajících zejména v požadavcích na slučitelnost nebo interoperabilitu se stávajícím zařízením, službami nebo instalacemi pořízenými zadavatelem v původním zadávacím řízení nebo by způsobila zadavateli značné obtíže nebo výrazné zvýšení nákladů. Hodnota dodatečných stavebních prací, služeb nebo dodávek nepřekročí 50 % původní hodnoty závazku; pokud bude provedeno více změn, je rozhodný součet hodnoty všech změn podle tohoto odstavce.¹⁴³

Nepředvídatelné změny jsou upravené v § 222 odst.6. Jedná se o ty změny, které nastanou v důsledku okolností, které nemohl zadavatel předvídat i když vynaložil náležitou péči, které nemění celkovou povahu veřejné zakázky a hodnota této změny nepřekročí 50 % původní hodnoty závazku¹⁴⁴.

Změna de minimis upravená v § 222 odst.4, tato kategorie změny má být podle metodiky Státního fondu dopravní infrastruktury používána až jako poslední možné řešení. Pod tuto kategorii spadají změny, pro které platí, že pokud se jedná o změnu v rozsahu 10% hodnoty veřejné zakázky v případě dodávek a služeb a případě stavebních prací 15 % a zároveň

¹⁴² Za původní hodnotu závazku se považuje hodnota, která byla sjednána ve smlouvě o dílo

¹⁴³ DVOŘÁK, David a kol., Zákon o zadávání veřejných zakázek, 1.vydání, 2017, Praha, C.H.Beck s.1088-1090

¹⁴⁴ Aktuální znění: zákon č. 134/2016 sb. O zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdější předpisů

nepřekračuje limity pro nadlimitní veřejné zakázky¹⁴⁵, není potřeba posuzovat žádné věcné podmínky, mimo té že nesmí dojít ke změně celkové povahy veřejné zakázky.

Dodatečné dodávky zadávané v jednacím řízení bez uveřejnění, je možnost, kterou lze využít nejpozději do tří let od uzavření původní smlouvy. Tyto změny jsou velice podobné té uvedené v § 222 odst. 5, v případě těchto změn k nim však může dojít po splnění původní smlouvy.

Změny posuzované ad hoc podle principů rozsudku *Presstext*, jedná se o změny v prvcích závazkového poměru, které je nutné hodnotit podle obecných kritérií § 222 odst. 3 *Podstatnou změnou závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku je taková změna smluvních podmínek, která by a) umožnila účast jiných dodavatelů nebo by mohla ovlivnit výběr dodavatele v původním zadávacím řízení, pokud by zadávací podmínky původního zadávacího řízení odpovídaly této změně, b) měnila ekonomickou rovnováhu závazku ze smlouvy ve prospěch vybraného dodavatele, nebo c) vedla k významnému rozšíření rozsahu plnění veřejné zakázky.*¹⁴⁶

6.10.2. Měření v kontextu zákona o zadávání veřejných zakázek

V případě stavebních prací jsou předmětem doměřování pouze položky určené jednotkovou cenou. V případě tzv. měrné zakázky dochází k měření skutečně realizovaných prací. Metoda měření je obsažena ve výkazu výměr, technických specifikacích a popisu položek. Podle zákona o zadávání veřejných zakázek je metoda měření obsažena v technických podmínkách, které v případě stavebních prací bývají obsaženy i v projektové dokumentaci a v soupisu stavebních prací.

¹⁴⁵ Nadlimitní veřejné zakázky jsou podle Nařízení vlády č.172/2016 Sb. Pro stavební práce 137 366 000 Kč

¹⁴⁶ Kdy jako příklad uvádí Metodika státního fondu dopravní infrastruktury například, když je v rámci jedné veřejné zakázky na 10km, dochází k zadání dalších 5km

7. Závěr

Cílem této práce, bylo přiblížit problematiku smluvních vzorů FIDIC a jeho fungování na území České republiky. Zejména s ohledem na právní úpravu, která s těmito vzory může souviset nebo si dokonce odporovat. Zejména jsem se pokusila zaměřit na právní úpravu zákona o zadávání veřejných zakázek v kontextu těchto smluvních vzorů.

Na začátku práce jsem se pokusila přiblížit historický vývoj těchto smluvních podmínek, které jsem ve zkratce představila, vymezila jejich specifika a způsob jejich využití.

Hlavním bodem této práce bylo stručně si představit nejčastěji využívaný smluvní vzor na našem území. A to smluvní podmínky pro výstavbu pozemních a inženýrských staveb projektovaných objednatelem tzv. Red book, přiblížit si jejich jednotlivá ustanovení. A to zejména z důvodu, že tyto smluvní vzory jsou využívány veřejnými zadavateli na značnou část velkých výstavbových projektů. Základem pro jejich přiblížení byl použit originál smluvních podmínek v anglickém znění, které jsou součástí publikace Kleehe¹⁴⁷. Dále český překlad smluvních podmínek, který je využíván Ministerstvem dopravy, který je dostupný na jejich webových stránkách¹⁴⁸. Nejbliže jsem se pokusila přiblížit ty kapitoly smluvních podmínek, které procházeli největšími modifikacemi ze strany Ministerstva dopravy.

Zmíněné modifikace jsou důsledkem snahy upravit zvláštní část smluvních podmínek takovým způsobem, aby vyhovovali právnímu řádu České republiky, především zákonu o zadávání veřejných zakázek. Na našem území dochází modifikaci především v úpravě alokací rizik, a to v neprospěch zhotovitele, pro kterého jsou velice tvrdé, v úpravě změn a claimů. Po prvním přečtení smluvních podmínek, a především zvláštní části, je naprosto znatelné, že zhotovitel je oproti objednateli značně znevýhodněn. Další výraznou modifikací je vynechání celého institutu rady pro rozhodování sporů, který dle mého názoru je podstatně efektivnější než složité řízení před obecnými soudy České republiky, které nejsou známi svojí rychlostí. Nejsem si jistá, zda takové nastavení zvláštní části je opravdu nutné, a kdy se jedná o pouhé předcházení problémům v průběhu výstavby.

Na našem území často dochází k takové praxi, že dodavatelé v průběhu zadávacího řízení mírně podhodnotí, aby byli vybráni jako nejvýhodnější dodavatel. Poté čekají na první příležitost k uplatnění claimů, aby získali nějaké finance navíc.

Prostudováním těchto smluvních vzorů, které jsou využívány v současné době například při výstavbě dálnice D11 Hradec Králové-Jaroměř nebo D35 Časy-Ostrov, jsem se přesvědčila

¹⁴⁷ KLEE, Lukáš. *Smluvní podmínky FIDIC*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 151-392

¹⁴⁸ <http://www.pjpk.cz/obchodni-podminky/>

o tom, že velké výstavbové projekty mohou být vystaveny velkému navyšování výsledné ceny a prodlužování doby výstavby, vzhledem k zdlouhavým procesům claimů a jiných. Velký vliv na výslednou cenu mají i nedostatky ze strany zadavatele, který v mnoha případech nemá všechna potřebná povolení nebo vykoupené pozemky. I přesto, že by již měla být zahájena výstavba. V takovém případě nemůže dodavatel zahájit práce v určený termín a vznikají tak na straně zhotovitele nároky na prodloužení doby výstavby nebo na dodatečné platby.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

MONOGRAFIE

KLEE, Lukáš. *Smluvní podmínky FIDIC. 2. vydání.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, s. 13
ISBN 978-80-7552-161-3

KLEE, Lukáš. *Smluvní vztahy výstavbových projektů.* Praha: Wolter Kluwer ČR, 2012, s.39-40, ISBN 978-80-7357-953-1

SARAFÍN, Petr. *Zadávání veřejných zakázek ve stavebnictví.* Praha ABF-arch, 2009, s.58
ISBN 978-80-86905-51-8

KLEE, Lukáš. *Stavební smluvní právo.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2015, s. 116 ISBN
978-80-7478-804-8

HULMÁK, Milan a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054),*
1. vydání, Praha: C.H. Beck 2014, s. 150–162, ISBN 978-80-7400-287-8

ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu. 3. Vydání.* Praha: Wolters
Kluwer ČR, a.s., 2010, s. 210, ISBN 978-80-7357-562-5

DVOŘÁK, David. *Zákon o zadávání veřejných zakázek, 1.vydání.* Praha. C.H. Beck 2017, str.
44-53, ISBN 978-80-7400-651-7

BALÝOVÁ, Lucie. *Veřejné zakázky, 2. vydání.* Praha: C.H. Beck, 2020, s.36-38, ISBN 978-
80-7400-805-4

HENDRYCH, Dušan. *Právní slovník.3 vydání.* Praha: C.H.Beck. 2009 ISBN 978-80-7400-
059-1

TICHÝ, Milík. *Ovládání rizika: analýza a management.* Vydání 1. Praha: C. H. Beck, 2006, s.
233-234 ISBN 978-80-7179-415-5

JURČÍK, Radek. *Veřejné zakázky a koncese, 2. vydání,* Praha: C.H. Beck, 2014, s. 139–142,
ISBN 978-80-7400-443-8

ČLÁNKY

JELÍNEK, Petr, KLEE, Lukáš. *Standardizace smluv ve výstavbových projektech s ohledem na
podmínky FIDIC.* Právní prostor, publikováno dne 23.10.2018, dostupné na:
[https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/standardizace-smluv-ve-vystavbovych-
projektech-s-ohledem-na-podminky-fidic](https://www.pravniprostor.cz/clanky/obcanske-pravo/standardizace-smluv-ve-vystavbovych-projektech-s-ohledem-na-podminky-fidic)

KLEE, Lukáš. *Změny a dodatečné stavební práce v kontextu smluvních podmínek FIDIC.*
Bulletin Advokacie [on-line], publikováno 8. srpna 2011 [cit. 3.11.2020]. Dostupné na: <
http://www.cak.cz/assets/ba_7-

KLEE, Lukáš. *Určení ceny u smlouvy o dílo výstavbového projektu*. Praha. Obchodněprávní revue 6/2011, s. 18 citováno dne 15.11.2020

MALÝ, Petr, KALENSKÝ, Tomáš. *Druhy smluvních podmínek FIDIC [online]*. epravo.cz, 29.1.2018 [cit. 9. listopadu 2020] Dostupné na: <https://www.epravo.cz/top/clanky/druhy-smluvnich-podminek-fidic-108136.html>

KLEE, Lukáš. *Vybrané otázky spojené s překladem a použitím smluvních podmínek FIDIC*. Právní fórum 2009. č.6, str. 239-245

GRULICH, Tomáš. „FIDIC“ a úskali jejich aplikace. Právní rozhledy 7/2009 s233

ONDRYÁŠ, Milan. *Zjednodušené podlimitní řízení zjednodušeně*. 29.8.2019. Epravo.cz Dostupné na: <https://www.epravo.cz/top/clanky/zjednodusene-podlimitni-rizeni-zjednodusene-109831.html>

INTERNETOVÉ ZDROJE

Federation Internationale des Ingenieurs Conseils. Membre association [online]. Nedatováno. cit.20.října 2020. Dostupné na: https://www.fidic.org/membership/membership_associations

Česká asociace konzultačních inženýrů. *O asociaci*. [online]. Nedatováno. [Cit. 20.října 2020]. Dostupné na: <https://www.cace.cz/o-asociaci/>

Federation Internationale des Ingenieurs Conseils. *Annual report 2019/2020*. FIDIC [online]. [cit. 3.11.2020]. Dostupné na:

https://fidic.org/sites/default/files/FIDIC%202020%20annual%20report_FINAL.pdf

Smluvní podmínky pro stavby menšího rozsahu. Pjpk.cz. Dostupné na:

http://www.pjpk.cz/data/USR_001_2_4_OBCHODNI_PODMINKY/Obecne_podminky_pro_stavby_mensiho_rozsahu_.pdf

Ministerstvo dopravy-Obchodní podmínky [Online] pjpk.cz Dostupné na:

<http://www.pjpk.cz/obchodni-podminky/>

Ministerstvo dopravy: *Kopie nově vytvořených smluvních podmínek pro stavbu liniových staveb*. Nedatováno. Online. Dostupné na: [https://www.mdcr.cz/Ministerstvo/Zadost-o-poskytnuti-informace-\(1\)/Poskytnute-informace/Kopie-nove-vytvorenych-smluvnich-podminek-pro-stav](https://www.mdcr.cz/Ministerstvo/Zadost-o-poskytnuti-informace-(1)/Poskytnute-informace/Kopie-nove-vytvorenych-smluvnich-podminek-pro-stav)

KLEE, Lukáš. VESELÁ, Martina. *Metodika pro tým správce stavby (prozatimní verze)*. 2018 s.7 Dostupné na: https://www.sfdi.cz/soubory/obrazky-clanky/metodiky/2018_metodika_spravce_stavby.pdf

Metodika státního fondu dopravní infrastruktury. Dostupné na:

https://www.sfdi.cz/soubory/obrazky-clanky/metodiky/2018_metodika_variaci_1_vydani.pdf

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. *Stručný průvodce zadavatele světem veřejných zakázek*. 1.díl. Praha 2019 Dostupné na : <https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/aktuality-z-verejnych-zakazek/2699-strucny-pruvodce-zadavatele-svetem-verejnych-zakazek.html>

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. *Stručný průvodce zadavatele světem veřejných zakázek*. 2.díl. Praha 2019 Dostupné na: <https://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/informacni-listy.html>

ZELENKA, Marek. *Případová studie veřejné zakázky na stavbu úseku dálnice D1 – 0137 Přerov-Lipník nad Bečvou*. Praha Dopravní federace NNO o.s., 2015 Dostupné na: http://www.pruhlednadoprava.cz/assets/user/df_pripadova_studieD1_t.pdf

PRÁVNÍ PŘEDPISY A DŮVODOVÉ ZPRÁVY

Důvodová zpráva k zákonu 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Zákon č.134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Vyhláška Ministerstva dopravy č.146/2008 Sb. o rozsahu a obsahu projektové dokumentace dopravních staveb, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška Ministerstva pro místní rozvoj č.499/2006 Sb. o dokumentaci staveb, ve znění pozdějších předpisů

Směrnice Evropského Parlamentu a Rady č. 2014/24/EU, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č.183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu

SOUDNÍ JUDIKATURA A ROZHODNUTÍ ÚOHS

Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 7. 7. 2008, č. j. ÚOHS-S115/2008/VZ-13469/2008/530/Kr,

Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 17. prosince 2008, č. j. S287/2008/VZ-21603/2008/510/MO

Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 28. 2.2008, č.j.: S272/2007/VZ-04580/2008/510/jl

Rozhodnutí úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 6.4. 2007 č.j.: R039,040/2006/02-07000/2007/310-Šp-Bod 56

Shrnutí

V úvodu této diplomové práce jsou vymezeny základní pojmy, které jsou podstatné pro pochopení dané problematiky, která je předmětem této diplomové práce. Dále jsou v první části stručně rozebrány jednotlivé druhy smluvních podmínek organizace FIDIC.

Další část práce se věnuje využití smluvních podmínek FIDIC na území České republiky, jakým způsobem dochází k úpravě smluvních podmínek, aby byli v souladu s právním řádem České republiky, a které subjekty smluvní podmínky FIDIC na našem území využívají.

V následující části práce je rozebrána problematika smluvních podmínek FIDIC v kontextu právního řádu České republiky, konkrétně jakým způsobem se stávají smluvní podmínky FIDIC součástí smlouvy o dílo.

Předposlední kapitola přibližuje jednotlivé kapitoly smluvní podmínek pro výstavbu dopravních a inženýrských staveb projektovaných objednatelem, které jsou nejvíce využívány na našem území.

Poslední kapitola se věnuje problematice veřejných zakázek, jelikož jsou to především veřejní zadavatelé, kteří těchto smluvních podmínek využívají. Jsou zde stručně popsány jednotlivé instituty práva veřejných zakázek v kontextu smluvních podmínek FIDIC.

Summary

In the beginning of these theses, there are defined basic concepts, which are substantial for understanding of the subject of diploma theses. Further in first part of these theses are briefly disassembled individual types of conditions of contracts FIDIC.

Next part of these theses is dedicated to utilization of conditions of contract in Czech Republic, how to adjust conditions of contract to be in compliance with the law of Czech Republic and which entities use them.

In next part of theses is dissembled problematics of Condition of contract in context of the Czech law, specifically how the Conditions of contract became part of the contract for work.

The last but one part is approaching individual chapter of Conditions of Contract for Construction for Building and Engineering Works designed by the Employer which, are most used in Czech Republic.

The last chapter is devoted to public procurement issues, as it is the contracting authorities who use the conditions of contract FIDIC the most. There is briefly described individual institutes of public procurement law in context of conditions of contract FIDIC.

Seznam klíčových slov

Smluvní podmínky FIDIC, právo veřejných zakázek, obchodní podmínky, zákon č.134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek, zákon č.89/2012 Sb. Občanský zákoník, veřejná zakázka, zadávací řízení, zadavatel veřejné zakázky, Red Book.

Keywords

Condition of contract, law of public procurement, Act No. 134/2016 Coll., on Public Procurement, Act. No. 89/2012 Coll., Civil Code, public procurement, procurement procedure, contracting authority, Red Book.